Библиотека Матице српске
Ш 659

БИБЛИОТЕКА
МАТИЦЕ СРПСКЕ
13997

Мишић

од
Саве Витаса

Београд 1897. год.

БИБЛИОТЕКА
КЊ. БР.
МАТИЦЕ СРПСКЕ

240D31
II 1902
II 659

БИБЛИОТЕКА
КЊ. БР. 13997
МАТИЦЕ СРПСКЕ

ПРЕДГОВОР

Хтео сам одмах да приступим читању слика у сликама, али ме речи неких сугрђана наведоше, да почнем уводом.

Говорило се, а понављаће се, после толико хиљада година читамо хијероглифе — на чијем језику? — на коптиском. Ту разумем равнодушност. Изумрли Копти дивно су радили, лака им црна земља! — сваки помисли. Али кад изађе Србин, сретан у раду а занесен успехом и јавно кличе: „Српска је рука та чуда стварала, не дам наше! видех сени наших предака и поклоних им се! Речи њине, вама намењене, до сад неме, читајте и дивите се!« — тад има још Србина да каже, шта ће Словенство — Србија посебице од тога добити и ако су Срби у Мисиру били?

Посумњати — стрепити — је ли могуће да гробови мојих предака окружавају она чудеса света — док му звуци познатог језика сумњу не растерају, стрпити се и причекати, право је и паметно; али другим речима изразити се, да је очекивао Цара Радована благо па да у готовом прими, — не, тог осећања није Србин кадар — не знаш брате шта рече, незнаш шта бисмо изгубили па опет повратисмо, свету за чудо, нама за дику, — дужан сам и вољан да ти покажем где је била наших старих постојбина. Нећу етранпутицом, као што су мене стране путовође водиле — већ право у Миши.

Писац.

М И Ш И

Најлакши је посао на свету описивати Мисир и Мисирце, реке, долове, брда и пустаре и све у њима и на њима. Разгранати водени краци, укрштени железничким путевима, добрим друмовима, олакшавају приступ сваком месту. И сами урођеници, пре дивљи и неприступни, сад питоми и услужни, олакшавају путнику, да се што боље наужива јужних предела. Нови Мисир прилагођава се мало по мало новијем добу.

Ко пролази долином Нила, види скоро на сваком кораку дивне грађевине давнијих времена. Упита ли за њих урођеника путовођу, причаће му гатке о очараним дворовима, као што их је у младости слушао. Не питај, путниче, не заморавај ум, не дај оскрнавити те дивне грађевине, то су гробнице заслужних људи и храмови где су се Богу молили. Ако хоћеш да се користиш искуством других, задовољићеш радозналост другим лакшим путем, нарочито ако ти прилике не дозвољавају, да прођеш долином светог Нила.

Походом Наполеона I. изазвата радозналост науčењака није се могла смирити, док кроз 60 година није допрла у сваки кутић. А кад над површином земље све обиђоше и видеше, онда почеше превртати земљу — песак. Где год су паметно лопатом заболи, нигде им није био узалудан труд. Становници старога Миши толико су нарадили, да су множином и величином рада задивили сав свет. Данашњи владари

и владе такмичили су се, која ће народност претећи другу у истраживању старина. Странци су много однели. Што нису могли понети, прецртали су и предали јавности, описујући како је који знао и могао. У лепим сликама и речи може се скоро све имати.

Таке великим трудом написане књиге поштени научењак прати у свет са жељом, да што пре и у многим стварима застаре и да их новије у брзо претеку.

Ова искреност и моје стечено искуство нагоне ме, да се са таким путовођом увек прво погодим. Услов му је да прича шта је видео и шта осећао, али да не говори ко је и када тамо био. Разговоран странац пристаје и каже:

„Жеља ме је вукла да видим Мисир. Читао сам много о новом Мисиру, али о старом још више, — па кад сам видео колико су све народности из Мисира односиле, пожурих се, да не би грамзиви запад можда и пирамиде разорио, пре но што се на њих попнем. Дођох, попех се, разгледах, па сиђох! Ноге ми од умора клецаху, али се колена сама на земљу спустише и на коленима одадох заслужену пошту овом великом народу, кога више нема међу живима. Ма ко да су били, били су духа великог и нико их неће надмашити, и нека и даље пролазе векови, остаје им слава џиновског народа. Мислио сам да у Мисиру нећу ништа наћи, а сад гледам и мислим да ли је ту ко год такнуо. Изгледа ми да је недавно земљотрес ударио, па нешто стоји, нешто лежи на свом старом месту, пуно куд год се окренеш. Посматрам чудеса а не могу да се отресем мисли, да ли су ови великани били завидљиви као што сам ја. Завидим свима, који пре мене дођоше. Зашто ја нисам био

први да премерим бар ову пирамиду преда мном и да први свету јавим, ако ништа друго, бар њене размере.

»Два Енглеза — Перинг и Визе — учинили су то преда мном, премерили су, израчунали, али какви су бројеви изашли. Камење љуто отесано, сложено, са мало малтера а највише огромним теретом и вековима спојено — скамењено — изгледа да је све из једног комада начињено. На потпуном квадрату наслагано је ту 2,300.000 каменова, а сваки од 40 кубних стопа запремине. Нећу спомињати терет у бројевима, лакше ће ме овако разумети.

„Пирамида је 147 м. висока, па кад бих са врха њеног право опалио из добра пиштоља, куршум би пао на половину стране. Кад би нам било могуће, да тај наслагани камен разнесемо и понамештамо по граници данашње Француске и са сува и с мора, сву би је опасали зидом од љутог тесаног кемена. Да се тај камен донесе и у облику пирамиде сложи, требало би 100.000 људи да раде по 3 месеца преко године, па тек да доврше двадесете године. Други, који ваде и тешу камен из мајдана, да непрекидно раде и спреме материјал за идућу годину. И вероватно је да је распоред рада био таки, јер поплава долине траје 3 месеца, а паметни владари давали су зараде и у томе добу.

„Тумач је Херодоту читао са једне пирамиде, да се раденицима уз леб издало: репе, црна лука и чешњака за шест стотина таленáта, а то чини близу 10 милијона динара. Колики су онда били трошкови за крупније ствари!

Кад би ова пирамида била шупља, могли би цркву Св. Петра у Риму, која је 131 метар висока, метути у ту шупљину, као сахат под стакло. Црква је уска и шупља а пирамида је широка и пуна. С малом раз-

ликом у величини и на малом простору има 80 таких пирамида.

„Тако су учени инжињери преставили свету величину ових творевина, сравњујући их са познатим грађевинама новијег доба, те да би имали приближну слику они, који не могу доћи до пирамида. Али, воћа продужава: ко пред њима на песку стоји и своје очи упре према врху, томе не треба таквих помоћних срестава.

„Оборих очи и видех да сам у гробљу. Владар тог славног народа почива у пирамиди. — његови великодостојници око пирамиде, а гробови осталог народа до њих, — ни у смрти неће да се раздвоје од свога главара. Беше то одан, вредан и побожан народ.

»У свету нема поштовања достојнијег места, нигде старијих споменика од ових. Узвишена замисао, снага остварене идеје, њина трајашност у прохујалим вековима, све то силно утиче на гледаоца, те према њима изгледа као ништица.

»У мојој скрушености скренем очи у страну, али се не могу повратити од чуда. Чудо — сфинкс — људске главе, лавијег тела, стоји као стражар пред пирамидом. Загонетни кип, израђен из једног камена, има 20 м. од шапе лавије до темена главе људске. Окренут истоку, изгледа као да стражари на граници смрти и живота, пустиње и богате нилске долине.«

Намећу се питиња, странац се загледа, а и ја се усудих да погледам, и узвикнем: Ено гусала на њему, то су радили моји праоци, ту леже њине кости. Странац ме зачуђено погледа. „То су радили, Копти« рече и оде.

Гледам за воћом и сећам се, како сви странци поуздано говоре, од сумње ни помена, као да је све

непобитна истина. Гледам и мислим да ли је још који народ имао гусала. Нада ме крепи, мисли ми јачају и ја се отресох њиног наметања. »Млади сте ви,“ рекох, „у младићском заносу удаљавате се од истине.“

Очи ми се отеше западу. Ни дрвета, ни травке, — гола сура, убетно мрка пустиња прострла се, не можеш оком догледати. Понегде се беласа из песка, — то су огољене кости угинулог живинчета. Човека хвата страва бесконачности. Ту царује смрт. Нигде мирнијег гроба! Сама се природа стара, да габоље претрпа песком, дубље зарони. Ту је граница између живота и смрти, ту су врата за вечни живот.

Заморене очи окренух истоку. Ту вијуга рукавац Нила*) између зелених ливада, башта и шума. Као гнезда тичија испод гране, тако вире села између палмових шума. Поветарац дува као дах живота. На таласима Нила лелује се корабија, дижу јадра, хоће да пођу.

Сиђох у долину а корманош ми довикује: „Ходи, путниче, да те провозам, водени пут је лак пут!“

Млад, крепак човек, јужног типа, и не чека да га ословим. „Седи,“ рече, „одмори се. Долазиш од пирамида. Видео си и чудио си се, као што сви чине. Видео си ону множину камена. Знаш ли од куда је тај камен? Није он ту вађен. Ено мајдана с ону страну долине у Торове, тамо је вађен, тесан и доношен готов у Гизе. Стари причају, да су отуда преко долине начинили насип, да би доносили камен. Ено три сахата има до мајдана, а због поплаве насип је моморао бити висок и широк, да местимице пропушта воду а да га она не орони. Сам насип мало је мање чудо од пирамида. Кажу да је 100.000 људи 10 година радило на њему.

*) Сад пресушио.

„Видео си и оно чудо, како с нагрђеним носом онако ружно изгледа. Ми га зовемо „отац страха.« Прошлог столећа Мамелуци су при вежбању пуцали на њега из топова и ето колико су му нахудили. Али пре тога био је красан. Арапин Абдул — латиф рекао је, да је његово лице израз миља и лепоте; а кад су га упитали шта је најчудноватије на свету одговорио је: „Тачност размера на глави Сфинксовој.

„Ах, да ти је знати какве је лепоте било ту и око целе долине! Све то познији нараштај обори, исквари, однесе. Грци, Римљани, Французи, Енглези, и ко ти није долазио и односио. А урођеници завлачили су се већ свуда, тражећи злата. Чак су бушили и саме камене стубове, не би ли нашли што год! Грдна количина је у куће узидана, за креч у пећи изгорена. А беговима урођеничким и пирамиде су сметале. Два пут су се нагонили да их разоре, па су морали одустати, увидели су да је немогуће.

„Кад је после његовог оца дошао на престо Мелик-ал-Азис-Отман-бен-Јусуф, наговорише га неки дворјани, да поруши пирамиде. Он одреди за то способне људе са довољним бројем официра и војника, који ће са свију страна сакупљене раднике нагонити на посао. Алат, кола и стока беше ту и улогорише се близу пирамида. Радили су пуних осам месеци. Прво су почели да разоравају код осредње пирамиде. Једни су на врху камен гурали, други на земљи вукли за повезане конопце, док не оборе један такав камен. Кад падне, настане велики тутањ, од силе се земља затресе, и камен се зарони у песак. Сад га је требало откопати, минати и мање комаће на колима однети даље под брдо.

„Новац је губљен а губила се воља за рад. Напослетку увидоше да не могу ништа и одусташе *).

*) 1196 год. п. Кр.

Они који су ишли да гледају рад кажу: Кад смо под брдом гледали донесени камен, мислили смо да је сва пирамида до темеља дигнута; дођемо ли пирамиди па погледасмо ка врху, мислиш да се с врха малтер одвојио.

„Ти ћеш на више с нама. Ено ти у десно пирамида од Завијета, мало даље оне од Риге. Ено ти групе пирамида код Абужи, а за овом се ређају многе од Сака-ра, од Дашчу-ра и многе још мање и веће.

„У лево Мемфис, некадашња престоница старих. Ту да се дивиш, шта је људска рука могла створити. Али је све то мало према ономе, што су начинили код Арсиное. Отели су од пустиње велики простор земље*). Причају још, да су помоћу те долине изравњавали поплаву долине Нила, јер је Морце (језеро) могло да прими сву воду од поплаве. 6 месеци текла је вода у њега а 6 месеци истим путем враћала се.

„На природним вратима к Арсиное налази се Лабиринат, седмо чудо светско. То је велики број ходника и одаја са дивним стубовима и таванима под земљом, али тако размештени да из њих странац не би могао избасати. Херодот је рекао, да је сам Лабиринат величанственији и да је на њега више рада утрошено, него на све грчке грађевине укупно. Ту су се састајали њини прваци на саветовање.

„Подаље уз воду Антиное ту су гробови у стени усечени.....“

— Престани странче, ако Бога знаш, рекох му обрадован. Тн рече Завјет, Дашчура, Арсиное, Морце, Антиное! Какав народ живи овде? Ко то све погради?

„Сада ту живе Феласи, рече, али то нису они правили. Давно је то рађено, Бог те пита када. Странци

*) 1275 □ км.

што овуда пролазе говоре, да су то правили неки Копти. Овде више нема Копта нити њином језику личи и један овдашњи језик. Кажу да су изумрли а по изгледу садашњи Феласи мало личе на њих.

— Ах, да знаш, рекох, шта сам очекивао да ћеш ми казати! Боже, да ли ми је суђено, да нађем гробове мојих предака!

Странац ме не разумеде. „Да ти све видиш, продужи он, морао би годиновати овде. Ту је био народ јаке воље. Што започне и доврши, за препреке није знао. С обе стране долине, ето тако, негде више негде мање, а најмање за нас непојмљиво, све до отоке Виле па и даље.

— Виле, рече! Где је то?! Вози ме тамо, ишти шта ти драго.

„То је отока код првога слапа. Ми смо мало већ одмакли, али од Вељопоља (Каира) до отоке плове парне лађе пет дана. За наше лађе с једрилима може се више узети, јер се у овој земљи плови само дању. Још ако хоћеш уз пут где да свратиш, имаш шта видети, путниче.“

— Не, рекох, вози ме право до отоке Виле. Виле су биле посестриме мојих предака и ту су их или нигде китили славом.

Странац ме опет не разумеде. »Мора, рече, да су ти други причали о отоки, кад тако наглиш. Тамо је морало бити дивно и кад дођеш биће ти труд награђен. Само си ти друкчији путник од осталих. Ти као да трашиш нешто, у чему те не могу задовољити. И друге сам путнике возио по води, а ишао с њима и по гори. Виде и задовољни се враћају, а ти што више видиш све си невеселији!

„Ја сам обишао све и уверио се, да човек радо разорава што је човек начинио. Сви ти странци носе

чекић, длето и друге справе са собом. Неки више чува. неки мање, тек сви нешто откину и носе. Има их који лађе натоваре.

„И ја се растужих поред тебе. Види ове гробове код Антиное. У стени урезане одаје, величанствене, мирне! Чисто бих желео да ту боравим вечни сан. Али те одбија радозналост странаца и грамжљивост уроћеника. Као крилати мишеви завлаче се у сваку пукотину, потрбушке миле, свуд допру.

„Гледао сам по неким дуваровима шаре, изгледа да су застрти ћилимом. Садашњи застори по дућанима немају оних складних боја и ако их прецртавају и њима подражавају. Ови стоје хиљадама година изложени влази и топлоти, па не можеш од њих ока одвојити, чини ти се да конце познајеш.

„Каква им је стока, колики су гроздови на чокоћу! Видиш како радосно по пољу раде, свирају, певају. Није то направила нужда, борба за опстанак, већ су то начинили радост и уживање.

»У свему су били бољи него ми. Знали су начинити али и сачувати. И веруј што кажу да их више нема међу живима. Да су живи па са крај света би дошли да бране своје. Каква је то сила била да их уклони с ове коре или можда све потамани, Бог ће мвлостиви знати! Али после њих мора да је дошао какав сићушан, пакосан, завидљив народ, па је кварио јер их није могао ни у чем стићи. Човечуљци неки брисали су имена, само да се не дозна које ту био пре њих.

„Пролазимо отоку Рода, и на њој има — али свуд, како ти већ рекох, лево и десно од Нила. по брежуљцима и долинама, гробова, храмова. кипова и све то красно како само замислити можеш.

„Знам да си се кренуо на пут, да нешто видиш у овом крају. Кад већ нећеш да силазиш и да прегледаш, бар да ти кажем где је шта е да би ти било од вајде. Нећу те заморавати грађевинама око Ликопоља, Панопоља, Бељана (Абидос). Мало у страну код Дендера (Тем то ра) најбоље су се сачували храмови, али то су познији народи претворили већ постојеће храмове за своје богомоље. Чак су Грци урезали њина писмена а римски главари постављали себе како приносе Богу жртве.

„Недалеко на завијутку Нила лежи село Кене. Од њега се одвајао главни друм ка Гози, вароши на Црвеном Мору. Туда су стари довлачили за Горњи Мисир скупоцене ствари с обала арапских и из Индије. С обе стране друма, у брду, по стенама, има много натписа по њином начину. Стари су радо писали У гробљу, у храму, у кући и ван ње, свуда су бележили. На чему је лежао, из чега је јео, пио, све је то било ишарано писменима. На једној пирамиди само има написано толико, да би у нашој данашњој средњој књизи изашло 10.000 редака.

„Ево пред нама највеће рушевине на свету. Данашњи Тебен (Тива) а старински Теба био је неко време престоница Мисира. Ту би требао да се задржиш, али би ти најмање требало три дана, па да само главне споменике површно прегледеш. Храм у једном крају Тиве дугачак је 260 м. Из њега су Французи однели један обелиск од ружичастог гранита. Нешто руши Нил, нешто носи свет, а доста је и у земљу зарасло. При свем том и овако како је испреваљивано чуда су невиђена. Човек нема речи да то опише. Око данашњих села Луксора, Карнака и Курна највећи су храмови, највише гробова. Дуго је морао тај народ боравити ту. Те радове је отац почињао, а син,

неке унук или тек праунуци довршивали. А све је то ишло по првобитном плану, ништа није мењано, поштовао је млађи старијега.

»Да ти о једном говорим криво би ми било што нисам почео код другога То ти је као год кад отвориш врата од богате ризнице, па ти засене очи, не знаш где пре да их зауставиш! Велико по размери, велико по замисли, лепо изведено, било је богато окићено. Неки су се усудили да овај народ назову Варварима, па ипак не црвене!

„Кад се вратиш твоме́ роду, кажи му какве лепоте има овде. Нека не иду на друго место на хаџилук. Овде треба да се Богу моле, не би ли им дао да буду овако силни, као што је био овај народ.

„Подаље уз воду, с обе стране, има већих и мањих грађевина, махом срушених, али у Едфу је најбоље очуван величанствен храм. Нови народи поправили су стари храм, нешто још дозидали, па га називају својим.

„Кад се прође Едфу, примичу се брда реци, а код села Селсела јако су је стесниле стене, те је могуће и вероватно што овдашњи људи причају, да су на томе месту затегнутим ланцем затварали пловидбу. Могуће је да је ту била још каква граница, јер одавде превлађује голет, ретка села, сиромаштина освојила. (Да ли су ту и мало даље живели Бедни — Бедујини?)

„После оноликих дивота, што их за собом остависмо, тешко да би те занимале грађевине код Омба, Дарава, Ханака, у Зуни (Жени) и до ње на отоци Силнога (Елефантине). По жељи твојој прећи ћемо и прве слапове али би волео да даље не пловимо водом.

„Говорио сам ти шта су људске руке саградиле, али за ово што долази моја су уста нема. Чујеш хуку, то су слапови!“

— Хуку чујем али слапове не видим. Видим само црно стење — на обалама, у води, с лева и десна, испред мене и за мном, пода мном — свуд стење избило као рогови. Не, ово нису слапови, ово су Пороги. Вода тече не знаш куда, — завија, запљускује, крклја, извире, пенуши, шушти, клокоће, учи, као да те заносе водене виле на вратима за вилинске дворе.

У мислима гледам мога претка јунака, у чуду га жмарци прођу, радосни усклик на уснама му заста, у води или ва корабији уздиже главу, упире очи, тражи силе, прима борбу, хита мегдану. Окушао снагу, надвладао силе, прешао врата, допро до Виле.

»Муке га не заморише страхоте га не заплашише, али, лепотом савладан, изишао је јунак на отоку, скрушено подиже Богињи храмове, приноси жртве. Дим праведне жртве уздиже се небу никад непомућеним облаком. Тихи таласи окружавају камени венац отоке, да би на њој вечито могао опстати зелен. Величанствени храмови Богиње ситости беласају се у воденом огледалу светога Нила. Најлепше жене на најлепшој отоци света молиле су се Богињи, да дарежљиво пружи руку милом роду њином. И бујао је Нил, и придолазила вода и носила благослов целоме Миши, да Бога хвале и у славу храмове дижу!

О странче! овде су живели моји претци. Слушао сам пажљиво све што си ми говорио, чуо сам како изрече жељу, да уз ове великане боравиш вечити сан. Нема смртнога човека без жеље, а мени би жеља била, да на овој отоци могу у камен урезати, да овај а и потоњи свет зна, да сам Србин, да Српство волим и да се са српским именом поносим.

Све сам узео из страних писаца, слике и опис. Мило ми је да су странци, и ако у незнању, бар једа-

ном хвалили српско, па сам им подражавао и ако њино вешто перо нисам могао стићи.

Казао сам раније, да ми није била намера, да опис улази у ову књигу, али из питања искрених родољуба увидео сам потребу, да их бар овако летимице упознам с радовима наших праотаца. Слике и размере појединих грађевина није у стању да опише једно лице, за то треба више снаге, више времена, да се све прочита, сазна, ко и када то начини. Страно на погрешној основи изведено, сада пада.

Многи су ме питали, којим сам путем дошао до овога. Да бих и њих задовољио, ево у кратко мојих странпутица. Писце нећу наводити, да не бих ствар одуговлачило, само ћу рећи, да су то махом путописи и историје, где је сваки по нешто од другога узимао.

Као сваки тако и ја сам упитао за савет оца историје. На њега ћу се доцније вратити. Видим да је Слављенско племе у Надоли (Малој Азији) било. ***Меди*** у Надоли, ***Мећани*** (Граничари, Мићани) на обали данашње Арапске до Црвеног Мора, да ли је то исти народ и који је старији? Сваки зна да су ***Само зуни*** (само жене — Амазоне) слављенски народ биле; да су ***Митар*** и његова жена, ***Собака***, отхранили, спасли Кира (Цируса). То је новије време, млађи Слављенски народ.

Али ко је онај народ, што је живио на истом земљишту као и Меди, те сазида оне грдне зидове од ***Дервена*** на Каспискоме Мору па уз источни огранак горе ***Тавра*** (Кавказа); који ли је онај народ, што јужно од Тавра избуши у стени оне пећине на обали ***Мчваре***, недалеко од вароши ***Гори?*** На брду је до реке тврђава ***Увлоцише***, а под њом у одвисној стени као кошница у стену урезане одаје 40 стопа високо од земље. Странци их приписују Троглодитима, а ја ка-

жем да је то збег мојих предака, *увлачили* се, склањали нејач.

Горе споменути огромни зид нема нигде свода, и ако има места за склониште; прислоњено, препречено велико камење. И пирамиде у долини Нила немају сводова. У камен урезиване одаје као и оне у долини Нила. Можда су побуде друге, али стрпљење, издржљивост иста. Замисли велике, да су остварене исто чуђење као и у долини Нила; народ снажан, истих особина и — један исти.

Сад ће се објаснити и за *Азе* (Осете, Азе-те) на Кавказу. Је су ли они ту од вајкада онај народ, против кога су Слављени подизали овај зид *вардали* се, или су *Ази* из *Оаза*, који су живели од сока снажног народа у долини Нила и на које се Миши јадају *„Раси* (Руси) *бре, стоу немиту волси бре!"* И код ових је брачна верност на леду записана.

Да ли се на овом месту историја Слављенског народа и по трећи пут понавља, пошто га је Бог *Вишњи* и *Живи* у *Пештери* Индискоj благословио?

Рекох горе странпутице, јер сам тражио доказе да и друге убедим, као што сам и ја био уверен.

Одох *Истром* (Дунав) и са њега у *Истрију*. Ту видим *Горицу*. Око Аквилеје *пољска* република. *Аквилеју* опсео *Атила*. Под Атилом војвода *Младен* и *Распјат* чуда чине. Али је све то новије доба.

Мислим, зао удес није им, можда, дао да живе у питомим долинама. Збегли су се у планине да причекају боље време. У Алпима код *Романа* били па ишчезли. *Мрамор. Телина Долина Прегажена. Белај* ан *Пви*, исти шиљак као и онај *Белај* у сред *Лике*.

Ко ли је онај народић, што му је кућа на самару, од *коров* (крава) се рани, као и наши Црновунци од оваца? Летује на југозападним огранцима Алпа, а зи-

мује у долини Роне. Одваја се од Француза и њиних суседа.

Ко ли су они ***Баски*** у Пиринејима, што се са Шпањолцима тако дуго крвише, да им не наметну шешир са широким ободом, него да им остане њина капа — ***Бојка*** — на глави? Код њих је било: главу дајем ал Бојку не дајем.

Да ли је само случај да ***Ебар*** и ***Ибар*** једнако звуче, и т. д. Зашто се зове ***Шпанија?*** То је нашински ***Спана*** — ***Жупана*** — доцније наш назив ***Жупанија*** *). Зашто је ***Панонија*** (Мађарска) наших ***Панова*** — ***Банова*** — ***Панија Банија.*** Зашто се зове Анатолија — да то нису наши ***Доли*** (долови) ***Надоли***, а колико има по њој Слављенских назива!**) Већ око извора Дунава, низ Лабу, у Данској и Поморанској да и не спомињем.

Па да ли је и то само случајно, да нас сви мрзе. Мале народе презиру, а великих се боје, мрзе их. Биће да смо и ми некоме натрунили, широке су границе биле, много суседа, толико непријатеља — подстицали сујету људску, неслогу нашу. Много смо изгубили — о небриго наша! Срби, да ли ћете и даље скрстити руке?

Али да се вратим оцу историје. Прошао јужне крајеве данашње Русије и вратио се преко балканског полуострова кући. Прича за далеке народе и своје прве суседе назива ***Варварима.*** Његов земљак Страбо после њега на 400. год. назива Мисирске попове ***Варварима***, што неће њега и његове да науче, како авезде по небу иду, и ако знаду. Дакле, нису незналице, нису свиреп народ, него из мржње усвојена псовка за један и исти народ.

---

*) Биће у следећим књигама о овоме опширно.

**) Надам се да ће се и то моћи доказати, колико су иа Аламбри Мори (Маври) радили а колико Баски.

И Херодот је био у Мисиру. Мисирски поп прича му и показује, а Херодот се чуди. Код неког гроба (усправни у стени усечени) примећује Херодот рупу у стени усечену као долап. Пита попа шта је то, а поп му одговара његовим, ***поповским, рођеним језиком:*** ***„Тем тој тиромата дирзо јестике.“*** Херодот не разуме или се прави да не разуме, али бележи како му је поп казао. Ваља знати да ***Грк*** пише ***грчком азбуком***, где нема ни ***ћ***, ни ***ж***, ни ***љ***, ни ***њ*** и т. д.

Пет западних научењака — Енглеске, Белгије, Немачке и Француске -- састају се у Паризу једино због ове реченице, не би ли дознали шта значи; и мућнуше главом и упеше мозак па рекоше: ***„Јест нишна*** (долап) ***али за даље нѐ знамо.***«

Треба ли ја да је коментаришем? Не, то је у гробљу, а ми и дан данас дајемо за душу ***То ту сирома тај држа јестива.***

Вероватно је да Херодот није знао српски, али је свуд у путу могао наћи између Варвара својих сународника, па су му они причали. Да ови нису волели Варваре види се из оних скаредних прича о женама и т. д. Камо срећа да их нису никад пустили да уз њих живе и ако одвојено у ком крају села, да не кваре морал. С прва нису се Грци смели маћи од обале, кад би доносили робу на продају, и истоваривали су је у подводном месту ***Бари.***

Нил је имао испрва природне рукавце. Кад се народа намножило не беше му то доста. Копали су нове канале — једне да осуше баровите крајеве друге да наводѐне оцедите. Те нове канале звали су Мисирци нови ***Крати*** (Краци) а сав предео око њих ***Крати.***

Браћо Хрвати, ево вам домовине, оканите се Црвене Хрватске. ***Пан Крата*** имате још међу собом, а муж (ваш мужик) значило је некада јунак. Ако се

нећете поносити њоме, немате узрока ни да је се стидите. Одмах да кажем данашњим Србима, да би чудно било да ко кога зове, да му кућу запали.

Варош ***Полужје*** источно од ушћа Нила а ***Свез*** (Суец) на Црвеном Мору, бранили су источну границу од изненадног искрцавања непријатеља с мора. А сувим право од истока било је других утврђења и имали би времена, да се прикупе и за одбрану спреме. Кажу Сезострис, али ја радије да речем, неки од њиних владара даде ископати канал од Нила до Црвеног Мора (канал и данас постоји) и назва га ***Свеза***. Највећи вис у данашњем Синају планини зове се Срб врх. Мићани (крајишници, граничари) беху већ источније измакли.

А да ли могаше народ другог језика него Слављенског назвати народе Семитског порекла (Жидове и Персијанце) са мрком, опаљеном бојом ***Тамни*** (тавни), а оне не црне, него из црног у модро преливајуће боје Арапе — ***Мори***. Ко сумња нека упита за оваку боју и бојадисање жене у Горњој Крајини. То доказује и сијасет назива места, која и данас постаје.

Херодот каже да су ***Варвари најмногобројнији*** народ на свету после Инђана, а други за њим, кад би се Варвари сложили, сав би свет покорцли. Шака Грка из тог времена и данас постоји, а тог великог народа нема!

Питао сам се, је ли могуће да је тај народ ту пренођио, тим местима назив дао и то тако да остане, и до данас да се сачува, а народа да нестане? Не, дуго је ту живео, радио и бранио, док га удес није задесио да је морао изићи. Копта је морало нестати, јер су то ***Шкопци Бедни*** били (Евнуси). Неки туђински народ на њином земљишту примио је њино име или су му га наметнули.

Колико се језик изменио нек се чуде научењаци као и за све њино, а ја бих само молио писмене Србе, да се не удаљавају од народног језика па неће имати потребе да ишчекују другог Караџића да их роду врати.

Да Мисирски језик само хиљадити део личи коме западњачком, ви би видели колику би хуку подигли западни народи.

А на директно питање, како сам прочитао хијероглифе, не бих могао одговорити. Кад сам се год враћао с моје безуспешне, да тако назовем, екскурзије из разних крајева Азије и Европе, свраћао сам у долину Нила; гледао сам, загледао, сравњивао и прибирао, док ми не изађе ово правило, које желим да вредни људи прихвате и у скоро прошире.

ПРАВИЛА

ЗА ЧИТАЊЕ ХИЈЕРОГЛИФА

Слика има тројаких по значењу:

1. ***Фонетичних*** т. ј. оних, које представљају људске гласове а немају у природи по облику њином какво значење. А, ја, д, ти, и т. д.

2. ***Симболичних*** т. ј. оних, које у природи по њином крају значе једно, али положајем целе слике или појединих делова њених изражавају друго. Као: лежи, моли, мови (говори) виче, бије, плови, лети, уз, до, на, у, слаб, путује, носи, иде и т. д.

При читању узима се некад само њин положај, а по некад њин значај и положај, цела реч или само први слог.

3. ***Сама слика*** дотичног предмета по облику и значењу. Изговара се сав значај или само први слог речи, како њен положај према другим сликама захтева. —

Из овога што сам навео види се, да су хијероглифи слике у сликама, или по новијем називу ребус.

Наши стари изабрали су овај начин писања, да би на малом простору споменика могли што више написати а да тиме не покваре изглед, шта више, да га још украсе лепим распоредом. Као савршени вештаци имали су увек у виду: општи утисак величине здања, орнаментике у заједници са хијероглифима. Да ли ће бити складније дуже слике или шире; да

ли ће животиње или пак биље и то којег облика имати превагу; од куда ће путник доћи па да одмах може идући да чита (к вратима слике окренуте); простор да се не претрпа; према удаљењу од ока сразмерна величина, размак и облик.

Да се све ово постигне ни један начин писања није могао задовољити као груписане слике — ребуси.

Наши претци изражавали су писмено њине мисли још на два начина; писменима ***хијератичким*** и писменима ***демотичким.*** Ове две врсте писмена изашле су из хијероглифа; требао је бржи начин писања, неки што нису умели цртати, а неки из немара. За обичне свакодневне потребе задовољавала су.

Код хијероглифа морала се особита пажња обратити и на најмање делиће слике, да би се при првом погледу могло познати оно што се хтело представити. Као архитекте, као каменоресци, наши су се стари тако били усавршили, да њини радови по облику и складности и данас 20-том веку служе за углед. Код ни једне слике не може се посумњати шта је. У рукама вешта архитекта биле су хијероглифе јако средство да оживи мртви камен. Што лепше слике, што лепша мисао, у толико очима блаже могућа погрешка. Колико се од њега захтевало, да из обичног алата радениковог и предмета, који су му најчешће били пред очима, састави слику, лепу по изгледу а разумљиву раденику, свем свету, за које је намењено? Колика ли је писменост онда била?

Кад су они сјајно одговорили свима захтевима, насигурно су знали да је лакше начинити неки споменик, углачати га па онда усећи писмена. Али то не доликује правом вештаку. Он хоће све испупчено, слова и слике. Ту се може природи подражавати, ве-

лико поље утакмице! Зато и изабраше хијероглифе, а друга два начина оставише за папирусе (хартију).

Ништа се на његовом будућем месту није тесало. Ни око једног споменика или здања, близу или у мањем растојању, није се нашло отпадака тесаног камена. Све је доношено готово из далека, али камење по размерама грдног терета. Због величине здања на разним местима (мајданима) вађено, израђивано и годинама доношено, па опет све да пристане, такови архитекта имао је, осим здања, да унесе много другог у план. Из љутог камена тесано није се могла малтером или цементом покрити грешка. Да му слон или бик не испадне мршав, мали према осталим животињама; да му срна са танким прекрштеним ногама лежи и читаоца погледа, чисто да се овај устеже да је не поплаши, и све то од више комада поређати и годинама ређати, углачати те да и данашње време дочека, пркосећи непогоди времена и злој умисли дивљачких народа. Велики захтеви, али су задивили савременике и потомство, па је право да су њима дали да скроје правила, како да читамо њине слике.

Из далека већ не скреће путник своје очи с тога огромног здања, прилази, очима мери, диви се. Очи му поступно прелазе на орнаментику — слике, диви се вештини, познаје сваку. Али на велико навикнуте очи, не би се задовољиле дечијим играчкама по зиду. У потпуној а често и натприродној величини људи, животиње и све око њих у њиним положајима као да су живи, као да се крећу. Радознали путник пође у том правцу да види, куда ће и шта хоће и ту почиње да чита.

Дакле чита у оном правцу, куда су слике окренуте, било с лева у десно или обратно. Увек се нађе по

нека у сликама, која показује правац, ма како замршено било.

С лева у десно цео се знак изговара.

Слика а. 1. ***Зар мало ради Срб.*** Лава су звали ***Цар*** или ***Зар***, пиле су изговарали ***мало а-и***, или ***биле-а***, орла оваког ***Рада***, (мати) ***Рода***, ***срп*** по његовом значењу.

Нисам хтео састављати слике и правити нарочити ред, да бих почетника лакше увео, него све слике наводим онаке, какве мени стоје на расположењу и какве заиста постоје на камену. Зато долазе одмах родови и скраћивање речи.

Кад је по једна слика од сваког, а из смисла се не види да је други који род, онда је ***мушког*** рода. Да би се ***женски*** род означио, додаје се појединим сликама фонетични знак гласа ***а***. Где је то неподесно, удвоји се дотична слика. Свршава ли се женска реч са „ти“ онда се овај знак удвоји и онда значи ***та***. Скоро је правило, да се удвојена слика мора са ***а*** да сврши, ма ког рода била. Већина речи свршава се са сугласником.

Средњи род се ретко налази споменут и изражен је сликама пилета, које се тада изговара ***мало***.

Слика а. 4. С десна у лево. ***Мовси слаба сва стока ти.*** Кад се на некој слици два или више значења читају, онда се од сваке те речи узима само њин први слог. Овде прва слика, човек, говори (мови) и седи буњевачки сиди, ***мовси***, друга слика слаба човека, а пошто ће се за њим изговорити удвојене слике то ће се односити на женски род ***слаба***, трећа и пета сова или ***сва***, четврта и шеста стака ***стока***, седма слика фонетичан знак за ***ти***.

Нека ми не замере они, који знају разрешавати ребусе, ако будем опширнији при тумачењу. Знам да смо илустрованих новина имали ретко и на кратко

време, а сваки није имао времена, ако је знао језик и да ребусе страног језика разрешава. Свакако ће значење појединих слика лакше схватити. Нека не смеће с ума да су сва слављенска наречја постала из овог нашег старосрпског језика, а сваки није могао имати прилике, да их у народу (не по речнику) чује.

V оном правцу у коме се чита прва слика већа захвата друге мање, две три и т. д. Од ове прве изговара се цела реч по њеном значењу и пре свих, осталих ма колико их било, изговара се само први слог. Првог слога последње слово, али највише другог слога прво слово — сугласник — пренаша се на следећу слику, ако ова самогласником почиње, пазећи да се смисао не квари. Мање се читају одозго на ниже. Следеће веће изговарају се за се без обзира на мале пред њима.

Слика а. 5. ***Мало јечу гусле.*** Пиле — ***мало***, јегуља први слог ***је***, чунак први слог ***чу***, гусле велика слика сва се изговара ***гусле.*** Код чунка прво слово изговара се по потреби ***ч***, ***ћ*** и ***т***.

Множина изражава се постављајући ту слику три пута. Није ли то згодно, а реч се евршава са „ти,“ онда се тај знак утроји и изговара ***тији.*** Кад је незгодно слику утројити а реч се не свршава са ти, онда се узима мукло »тији.“ Једнака три потеза одозго на ниже као „ти“ само танки тек да се примете. Треба добро пазити на смисао, јер »ти, та, тији“ могу значити „један, два, три.“

Кад су у правцу читања мање слике пре, а већа после њих, онда се мање прво изговарају по реду одозго на ниже, само њини први слогови. Ако је због разумевања потребно пренаша се сугласник као што је већ речено, После њих свију изговара се једна или више већих слика по њином реду и целом значењу.

Слика а. 6. ***Дес чу сатара.*** Прва слика даска — деска први слог ***дес***, друга чунак ***чу***, трећа слика сикира — ***сатара.*** Код сатаре прећуткују често задњи слог, па по смислу осталих изговарала би се као што је горе или ***Де ћу сада.***

Слике могу имати положај као што је горе наведено, а да су раздвојене са сликама већим произвољног броја, да су велике и мање по реду измешане. У томе случају све велике слике изговарају се по целом њином значењу и реду, а мањих први слогови после и одмах до претходне веће. Скоро се може узети да су веће за то да мањима одузму цело значење, правије да се само њин први слог узме.

Слика а. 2. ***С тога перва зар легнем каза.*** Прва слика стака ***стога***, друга два пера ***перва***, трећа лав ***зар***, легао први слог и због пренашања ***лег***, четврта слика знак за ***нем***, пета каца због пренашања ***каз***, шеста знак за глас аз или ***а.***

Слика а. 3. ***Аз повја радите за перва си котчу.*** Прва знак за ***аз***, друга повијено јаје ***повја***, трећа ***рада***, четврта знак за ***те***, пета зупци заградили два пера знак за ***за,*** шеста два пера ***перва***, седма семенка на котарици усправна ***си кот***, осма чунак ***чу***. Повја значи на пољски »каза,“ а котчу значи кочину, ваљда из тога данашња наша кућа, а онда плетара. Права кућа у оно време звала се дом. Мислим да сваки Србин зна да је „аз« „ја.“

На ове две слике рад бих да читаоци обрате што бољу пажњу и да све знакове овере у даљем читању. Ове речи читају западњаци Птолемаиос и Веренике и из њиног имена изводио је Шампољон његову азбуку за читање хијероглифа на Коптиском језику, па за њим сви остали.

Зато што су слике уоквирене, мислили су да унутра мора име бити и т. д. Ја сам дошао другим путем до читања и сад само свраћам пажњу на та имена куријозума ради. У оквиру може бити име, али ***главни*** циљ оквира јесте да означи удар гласа на те изразе, као данашње наше подвучено или курзивом писано.

Ако слике у правцу читања стоје у два реда једна над другом, онда се од свију узима само први слог, а ред им је прва горња, па одмах она под њом, за тим из горњег реда па под овом и т. д

Слика а. 7. ***Ранас не гла ти, гла ти мужа.*** Прва сува грана горњи приперак фали, одузима прво слово а због пренашања сугласник другог слога ***ран***, друга знак за ***аз***, трећа окренута глава не гледа ***не гла***, четврта и шеста знак за ***ти***, пета гледа глава ***гла***, седма и осма мишица има на длану пирамиду, код старих пирам. знак будућег живота—а пошто су удвојене, треба да се сврше с ***а мужа.*** Мужиа, мижиа прво „и“ изговарајући гласом између „и“ и „у“ а задње „и“ укратко као код „мужјак.“

Слика а, 8. ***Дес Срб мишо са јег.*** Прва деска ***дес***, друга срп ***Срб***, трећа мишица ***миш*** због пренашања, четврта око ***о***, пета зупци од тестере (пиле) искључиво се узимају за — ***се, зе, са, за***, шеста јегуља ***јег.***

Ако се нека слика саставила са другом, цела или део од ње; ако је на некој слици повешана, додата, уметнута или ма како иначе у додиру стајала једна или више слика — у свима овим случајевима и од сваке слике без разлике величине и дела изговара се само први слог њин. Не треба заборавити и њин ред у правцу читања и одозго на ниже. Ваља имати и оно правило на уму да, кад се на једној слици узимају два значења, онда од сваке речи први слог; јер

сама слика може бити на ниже окренута, да лежи, плови, уз и т. д.

Кад су слике једна преко друге, увек ће претходити оној речи, преко које заиста друга јесте, први слог буњевачког *прико* (преко) ређе први слог од *преко*. У природи се то лако види, која је преко које, јер су слике пупчасто израђене. Теже је у сликама на хартији, особито кад су јако смањене. Ту ће читалац морати да се довије по смислу, која је преко које. Исто тако по смислу и потреби узимаће речице — на, у, уз, до и т. д.

Слика а. 9. *Сад узит.* Сатара у зиду значи »сад узе.“ —

Ако слике у правцу читања стоје у два реда, а горњег реда мање слике (две или више) захвата већа слика из доњег реда, онда се први слогови мањих слика из горњег реда а по њином реду прво читају, па после њих цело значење веће слике доњег реда. Ово важи кад би обратно било, већа у горњем реду а мање у доњем. Однос исти само се ред у читању променио.

Слика а. 10. *Сто Пун дома не гла козе.* Прва слика горњег реда знак је за стотину *сто*, друга лонац знак за племе Пуна *Пун*, у другом реду под овима дом проста кућа у основном цртежу *дома*, четврта нема главе коза *не гла но*, пета знак *зе*.

Ако нека група = е слика показује један а друга = е групе други правац, па се види да теже једном месту, ту ће бити обично неки празан простор, размак, лик, врата, дирек и т. д. Читаће се у правцима и реду њиних слика почињући од краја, придржавајући се горњих правила код појединих слика (група).

Решавање — читање хијероглифа зависи од досетљивости читаоца, који влада старосрпским језиком,

то ће рећи, да су му позната садашња слављенска наречја. Остало би још да напоменем, да увек има на уму, да се штедило са простором и да ни најмањи знак није метут без значаја. Ево неколико примера:

Лава су звали »цар.« Његов први део насликан да лежи изговорио би се ***Перв до Цар Лех***. Ако је још под њим знак за *а*, онда ***Перв до Цар Леха***, Лежи ли цео лав ***Зар лег***, значи збиља легао. Захтева ли смисао а још под њим знак за *а* онда ***Цар Леха***.

Један рог звали су ***Порог*** пола рога, а не оба са главе које животиње. Порог т. ј. слап — катаракт — Нила. Окрене ли тако пола рога доле, значи ***До Порог***, до слапа. Обеси ли на тако пола рога, али на више окренутог, једну семенку на његов горњи крај, значи ***С Порог***, са слапа Нила. Обеси ли ту семенку о доњи крај рога значи ***Порогце***, име народа око слапова. Обеси ли на оба краја рога семенке значи ***С Порогце***, с народом око слапова. Така два волујска рога један до другог значи ***Ворог***, непријатељ или ђаво (враг), окрене ли њих два на ниже значи ***до Ворог***, до непријатеља, до ђавола. Има ли међу усправљеним роговима парче (комад) дебла, што стари зваху „добло,« онда се изговара ***Дорог***, пут или драги, како смисао захте. — Видећете по неког и у слици сумњивог човека са брадом жидова, од ува па на ниже све шиљатија и повијена. Кад се добро загледате, видећете, да је то са увом састављен рог и читаћете зачуђено ***у ворог*** у непријатеља. — Знак светог бика био је котур између његових рогова, у котуру један волујски рог доле окренут значи ***у о дорог***, вуо (во) драги. Још има испрекрштаних са другим предметима, но нећу да заморавам.

Нека послужи ово као напомена да се што већа пажња обрати на положај слика по њином реду. Не као што западњаци чине — посматра једну групу ·риче

смисао била која горе или доле, с преда или зада, метне сугласнике а самогласнике сам произвољно умеће. Самовоље не сме бити, а кад би она постојала, онда би наши стари сишли до нас у прашину са њиног нешостижимог места, а то не дам ни једном странцу.

Одмах овде да наведем ово: Могу погрешити у неком знаку, али да су хијероглифи ребуси и да су они у долини Нила на Слављенском језику састављени, зато хоћу да заложим све. Ко би ме хтео исправити, нека донесе слике и разлоге зашто их тако чита, друкчије не примам.

За реченице и хијероглифе на сликама нећу давати тумачења, већ само превод на старосрпеком језику. Коме би требало објашњења нека потражи при крају у речнику. За ове слике је довољан, али за ону множину непрочитаних хијероглифа мораће се други саставити а то ће, надам се, Руси моћи и хтети.

Од странаца не можемо ништа узети, једино слике, и хвала њиним владарима и владама што нису жалили трошка за разне експедиције. Пада све што је од Шампољона па до данас великим трудом и трошком написано и свету предато. У њином међусобном научном спору спомињали су и паметно лудило. Ја само кажем, нису знали и нису могли знати. Векови ма све народности омаловажавају рад слављенског народа. Или су сами створили прилике или им небеса помажу. тек успевају. Нико није могао замислити да су претци Баска у Пиринејима, оних из Данске и Помэранске некада викали и на пирамиде урезали: ***Раси*** (руси) ***бре ми те с њиа ма по јегу***.

Нећу да рећам имена данашњих Слављена, него кажем, сви колико вас год има и како се сада звали, ево вам постојбине. Нећу да кажем колевке, јер је велики траг великог народа до у Нилску долину.

Овде су вам гробови ваших ***Дели клоча*** (див јунака). Ја сам само дирнуо у жицу, а ви прихватите, нека јече гусле, нек се ори слава њина, заслужили су, били су бољи него ми. А ви богати Раси, кад пођете побожни да се помолите на гробу Спаситеља, не пожалите труда, продужите пут до Порога Нила, водени пут је лак пут, а ту су Виле гнездо свиле, имаћете путем шта видети и за спомен понети. Ваши су то претци били, Раси бре!

Вежбање ће, мислим, учинити бољу услугу; ево слика за то:

Сл. 1. ***Мовилси воле гусле.*** Говорили воле гусле.

Сл. 2. ***Волели сваћу.*** Исто може значити због знака за множину над волом: ***Воли сваћу.***

Сл. 3. ***Казали*** (опруженија рука) ***воде проси.*** Казали овде проси.

Сл. 4. ***Пан добу се.*** Господин је добар.

Сл. 5. ***Њи не гла ја. Иди свино ја бил перв до цар Леха.*** Ја њи не гледа. Одлази свињо ја сам био први до цара Леха.

Сл. 6. ***Тији кони муж ти глате зе.*** Те коње човек тај гледај узео.

Сл. 7. ***Гон мало стока, тунак стоит, сиун ти придє.*** Гони мали стоку, ту стоји господин ти долази.

Сл. 8. ***Ворог те зема, аз повја нос.*** Ђаво те узео, ја рече носи. (Нож на крају).

Сл. 9. ***Кола тиа, виш ти бре њи, де ти зем леж лесе а!*** Од тих кола видиш да ти на земљи леже лесе!

Сл. 10. ***Кол ораас тот лет дусти?*** Ко је наора овог лета доста?

Сл. 11. ***Панови виш тиа странци сва ту.*** Господа види тих странаца сва су ту.

Сл. 12. ***Мовилси шанови сто ја, виш ти бре њи, век тудер. Прва луди тиас така.*** Говорила господа зашто ја, гле ти њи, увек ту. Први ти људи тако.

Сл. 13. ***Анол узит ћути ми.*** Ако узме ћутаћемо.

Сл. 14. ***Вич те нога.*** Зовите онога.

Сл. 15. ***Се видели ноћи разбој.*** Виде ли у кући разбој (тару).

Сл. 16. ***Ди леж Аза права, сто се мовси перв до цар Лех ми.*** Где лежи Азија права, што ми говори први до Цара Леха.

Сл. 17. ***Чувна клоч Азас, а ди жило се разбој.*** Чувени момак Аза, а где је живио разбојник.

Сл. 18. ***О сад си дусти, виш сви тиј шовјед, нога вусти се.*** О сад је доста, ето сви ти причају њих има доста.

Сл. 19. ***Анол пред то Волег Азе се дусти?*** Ако пред Волегом буде доста Аза?

Сл. 20. ***Сви то се перва ради те прек коног.*** Сви прво радите преко ноге. (На брзу руку).

Сл. 21. ***Дла ти си сви дозе, сви.*** Да ти сви дођу сви.

Сл. 22. ***Напни, ради, прегњитес.*** Упни, ради, прегните.

Сл. 23. ***Њиног зар шани?*** Зар њину госпојицу.

Сл. 24. ***Сто то ради свијет?*** (Народ).

Сл. 25. ***А јауо! видите.***

Сл. 26. ***Виш сви ти мовси, ту нем Копту.*** Видиш сви ти говоре, ту нема Копта.

Сл. 27. ***Има бре младе њи, мало те волси бре.***

Сл. 28. **Зун си. Тот лет жив у котја спања. Ту Раси рада. Ту се младе, видом њија, види стоан се рад пољ ту. Зе се пан зун си, аз гу зар**..... Жени се. Овога лета живи госпођа код куће. Ту раде Раси. Ту младе, видио сам ја њи, туђинке види раде ту поље. Узео себи господин жену, зар ја га.....

Да би читаоци у неколико знали, како су до сада преводили на Коптиски језик, наводим неколико слика. — Западњаци читају према сликама и узимају, с малом изнимком, само сугласнике (почетна слова неке речи), које из групе слика узимају. Неке слике узимају као речи, остале слике служе овој као објашњење. Да ли је ово право и да ли је простор дозвољавао оваки раскош у сликама, остављам читаоцима да пресуде. Но најгоре је што између тако изабраних сугласника сами умећу самогласнике по неком правилу. Ја бар мислим да онај народ, који (по западњачком) имађаше неколико туцета знакова за један сугласник, да би исти тај народ био паметан, да даде бар један знак једном самогласнику. Пошто додају самогласнике признају, да језика од самих сугласника нема.

Хајнриха Бругша Ејиптолођиа стр. 322. у мојој Сл. 29. превод на Коптиском језику гласи: *вш к, ст-к, м, шт, м, бв, нв, шт, нтут, ис, сб, ва ти,* Преведено са немачког текста значи: ***Ти заузимаш твоје место на небу са планетама неба, ти си ето види! вечерња звезда!*** А за један редак ниже, иста књига за исте слике француски текст; ***Ти заузимаш твоје место на небу међу звездама, јер ти си звезда јединствена.*** По мом старосрпском језику: ***Пре младе одес жет биле. Свис тас така. Прва мал се шуна, кам то Пун ти? Свис ти код ног ми, сви. А кам тос ова шан? Сиди ворог шан.*** На њановијем српском језику значи: ***Прије младе биле оде да жању. Све су те таке. Прво мало пита, где су ти Пуви? Сви су код ноге ми, сви. А где је овај господин? Седи ђаво господик.***

Одма се морам оградити. Слике су укалупљене у наше данашње редове и могуће је да су изгубиле њин првобитни ред. Код мене ред и положај слика још је више него слаб облик слике.

Још један превод из Бругша стр. 504. Код њега је крај, а код мене почетак списа, јер он чита према сликама а ја за њима.

Сл. 30. Коптиски:

14	13	12
и—в—ф	си—сн	и-р-м-в-и

11	10	9	8	7
и—в—ф	хтп	и—р—м—в—и	и—в--и	сн-сн-к-в-и

6	5	4	3
и—р—м—в—ф	и—в—и	хтп—к—в—и	и-р-м-в-ф

2	1	
р	х—х	—

Преведено са немачког текста значи:

14	13	12	11	10
Он је	савезан	са мном	он је	мир држећи

9	8	7	6	5
са мном	ја сам	а и ја сам савезан	са њим	ја сам

4	3	2	1
а и ја сам мир држећи	са њим	на	дуго време.

На старосрпском језику по мом читању припада дотичним бројевима значење:

1	2	3
Повјед си повјед	тунак	сто јег немиту ти вол си бре?

4	5	6
Раси спан, ма ни те с њиа!	Раси мало бре,	сто јег

немиту ти вол си бре?	7
	Раси спан, ма живина те виш

сви жива за се.	8	9
	Ви Раси сто перво,	ви Раси сто

пре ми сва чути вол си бре?	10	11
	Ни те с њиа	ма по

јегу!	12
	Ви Раси сто пре ми сва чути вол си бре?

13	14
Живина те, виш сви жива за се,	би по јегу . . . . .

Горња примедба за ред слика важи и за ову, јер су и ове слике укалупљене у наше данашње редове.

Како данас ми говоримо значило би:

Кажи ми кажи ту, што ти немицу еолиш де? Раси господо, ма немој те с њима! Раси мили мој, што ти немицу волиш де? Раси господо, ма чељад, (народ) та види те живе одвојено. Ви Раси што пређе, ви Раси што пре увек сте ме чути волили де? Немој те с њима, него их удрите! Ви Раси што сте ме пре увек слушати волили? Народ тај видиш живи за се, удри га.....

За овај превод боље би било, да сам узео угор у место јегуља и тада би *стоу* било у место *сто јег.* Изоставио сам да не би бунио почетника, али сам у новијем језику то тако замишљао.

Да ми се не би приговорило, да нисам хтео о чувеном Розетском камену проговорити, доносим, не слике, него њин превод од последњег ретка. Слике не доносим зато, што овде очито видим, да се два снимка његова у истој књизи разликују. Кога би занимало, нека погледа у Онкеновом издању Мајерову историју старог Египта I. део стр. 284, камен Розете и у истој књизи II. део стр. 293, треба да буду слике исте и по реду и по облику из задњег реда са камена Розетског. Видеће разлику и одобри ће ми, што нисам такове слике доносио. То ћу у своје време и са већег и тачнијег снимка учинити. Оба превода важе за исте слике последњег реда, мој само до последње видне слике на камену, јер је овај одбијен. Странци су себи попунили из грчког текста.

Коптиски по страном преводу значи:

»Декрет овај на једном месту од камена тврдог у писменима светих речи, писменима писама и писменима Јонаца и да се учини његово постављење на светим местима у храму сваком на име његово од пр-

вог другог и трећег реда поред слике краља (Птоломајуса, живећег вечито од IIта љубљеног) Ецифанес Евкаристос.“

На старосрпском језику читано:

„Пан гу зли, почуит сада (Перва копт повјед каза, када те зем отидес, тука перва зар легнем каза) летоса била тудер витез Пуна. — Чума вез ти ту нему, веки тији, увекас види кочи. Пан ти глав има? Поль, кол, Немтима продоми сва. Мис ид јег плетара. Туна ми викали. Пан спан стоја. Виш ти бре њи разбој. Тудер перва луди ти живе така разбој. Перва доја ми тудер дескал; зеки сад дескал севи, пуно нем зејаас, но с њиа клоп ми перва плетар глади. Капун вика сто ја лудивиас.....“ овде фали још неколико речи до свршетка.

На најновијем српском језику:

„Господин јој зао, чујте сада (Први ушкопљеник причу каза када под земљу оде [умре] ту прво да легне каза) летос био ту витез Пуна. — Куга ти узела, ту нему веки ти је, увек се види код куће. Господине јеси ли ти имао памети? Поља, кола све Немцима продао. Ми да идемо у његову кровињару. Ту се ми свађали. Господин спан стоја. Гледај ти разбојника. Ту први људи тако живе, разбојници. Прво ми дође ту писар; жели сад писар себи, пуно њему узео, па с њиним момцима гледа прво кровињару. Ушкопљеник један виче (говори) да сам ја полудила.

За ове слике стављаћу само значење, и ако би смисао и захтевао множину и род; то чиним једино из тежње да почетник боље види зашто сам тако прочитао, а сам ће даље исправити мене или себе кад види н. пр. „сва муж каз“ да ће то бити „сви мужеви (људи) казали.“

Сл 31 ***Сити си у ворог род њини.*** Нахрањује свој род код непријатеља. Столица јој је »њини.“

Сл. 32. ***Сада ти повјед њиа. Звови Полов ти Ра, витег на то Готи бил.*** Сада ти кажи њима. Звани Ра Пољака, био витез над тим Готима.

Сл. 33. ***Уо дорог.*** Во драги.

Сл. 34. ***Зун туна мал те спан. С ти то се суљам. Повјед свас така, греш гла бре. Копа се а вол сиа грех гла. Оду весле за равни Миши с те тиа. С ти то се суљам. С дески резали се кочу.***

Жена ту малог тог спана. С тиме се возамо (плазам). Каже сви тако греше, гледај. Копа а воли да гледа грех. Оду, одвеслају до равног Миши с тиме. На томе пловимо. Из дасака срезали (сасекли) себи кућу —

Сл. 35. ***Си при теа виш ти, сто јегу стока се, рада поље перво. Про зем ид бре про зем ид. Ту спан первос така при теа виш ти стока си отиде сва. Зе се спан јегу, ваш сви полез.*** Код тога видиш, што је његова стока, раде прво поље. Прођи, ајде де, прођи. — Најпрво тако господин, к њему видиш оде сва стока. Узео господин њему сви одоше.

Сл. 36. ***За перва с њи зидали кола. Узит рало ми дома. Сва Срба се виде, тот сто дела си, но муж те туна.***

Сл. 37. Продужење горње слике. ***Раси сеје ни њив сада се видели. Тунака мужи ти је приду. Зе се понит теа муж. Виш ти њи.*** Обе слике: Испрва с њима зидали редове. Узео ми рало (плуг) од куће. Сви су Срби видели, тај што ради, али муж тај ту. Раси сију њине њиве, то су сад видили. Ту прићу (дођу) ти људи, тај муж узе и однесе. Гледај ти њи.

Сл. 38 Зев свиа. Сва дом ту. Воли спан гор ит живит. Мало њи мал стока повед, сва муж каз перво, виш ти бре њи. Аз зеа њи бре. Мало њи теле повед,

но га ми дог (у) ра, да перва ми с ти то се прозем. Све узели. Сва је кућа ту. Господин воли у гори да живи. Мало је њи ситну стоку повело, пре казаше сви људи гледај ти њи. Ја сам је повео. Мало је њи, који теле поведоше, али га ми догурасмо, да прво с њим пређемо.

Сл. 39. Приг те се те ног! Стока полез тунак! Колас, кла, кла, (бије) Витез и спунита. У ступцу одозго на ниже: Казе тес перво за перво, када си дрте (матори) зеа ти дом, када!? Превите те ноге! Ту лези стоко! Пљас пља, пља (туче). Витез их испитује. Кажите прво најпрво, кад си ти дрти узео ту кућу, када!?

Без да је писао види се из покрета шта је хтело бити. Као што је неки дечко рекао: »Чим су тату извели и клупу изнели, ја сам знао да ће бити батина.« Ови су још простије, обарали на земљу, па батинали.

Сл. 40. Први попречнн ред:

Мало њи Пун спан чува, ту је стока, гле де си гу лега. Зуна мало ту је бре, мало њиа, стога корито пуно бре. — Земи полез сеа, види де ту, зва је перво гада. Мал њи ти приде бра. Мало њи чува господин Пун. То је стока. Гле де је легао. Жена је ту мало де, мало њи, с тога је корито пуно де (с тога рађају децу). — Сагни се к земљи, види ту звао првог гада. Ретко си ти њи прије скупљао.

Други попречни ред:

Аз си мало тунак поља зеа, та вес мало бре. Туна госпун се заис лег, мовили мало полез тунак, ту је бре мало њиа, стока пуно.

Ја сам ту мало поља узео, са свим мало де. Ту је тај господин заиста легао, говорили полези мало ту, ту је мало њи, а стоке много.

Трећи попречни ред:

Тунас ти теб вез стока, би полез, мали свијет сва ћуту дома, ту брд копа, сто зар зун ту мало оде?

Ту си ти себи узео стоку, бијеш по леђима, деца су се збила код куће, у брду копају, што зар жене ту мало иду?

Четврти попречни ред:

Стога туна пооде те да. — А мал зун ми туна заис лег се. — А спан чува лоз оту. — Нос, заис лек се, жито се је.

С тога ту у посети да. — А мала ми женица ту заиста легла се. — А господин чува тамо виноград. — Носи, заиста је лагано, жито је (неовршено).

Пети попречни ред:

С тог те мал тунак ти приде, а с њи рипи.

Исто тако и с друге стране.

Прво седелис тунак, стока те мал.

С тиме тај мали ту прије, и с њима поскочи. Прво су седели ту, стока та мала.

Шести попречни ред:

Ти спан перво стока пропуди, сто су јего. Отиде сва, зе се спан, ти виш сви полез. — Окас спан, о спан! Срб спан ради, виш ти њи. Зе стока сва бре, спан ради, виш ти њи, о!

Ту господин прво претера стоку, што је његова. Оде сва; узео господин, видиш сви полазе. Виче господин, о господине! Срб господин ради, гледај ти њега. Узео сву стоку де, господин ради, гледај ти њега о!

Седми попречни ред:

Се дла пет тес мало. Аз перво зем зун, луди виш жива. —

Се зем ди жило ми, дерво де ми перво — дерво де ми перво. — Се зем мални, оти гор рад сто к нем зрал бре, перво сиј. — Туна чув лоз ти приде а спун обра. —

То је за пет тије мало. Ја прво узмем жене, људи видиш бадавишу. Узмем себи ди живе, с коца конопца Узмем малих, ти раде горе к што њима гледају, прво сију. — Ту је чувао виноград, ти дође а господин обра. (Госпун код Буњеваца у Крајини значи „знатан господин«).

Сл. 41. Двадес са петдес = 1000. Ове бројеве остављам за сада нерешене и узимам као 37.

37 робова догналис ова. Но ми зе се јег поид сиа око зем. Гадор стока везли сеа. Пун пол ид*) аз гла се. Перид те стран витез перно ти**) — виш ти те разбојсе Порог те. Мал Пуни шли ти перва. Дескал ниде с њиа, а ми били гу зле.

Код тији Раси тунак перво повјед чуа, сиде с њиа. На робу још тумачи, да су Раси њи догнали. Горе сам изоставио, да се не би ко у смислу бунио.

37 робова Раси догналис овамо. Но ми узесмо њи идући око земље. Гадор (племе) узеше себи стоку. Пуно поље иде, ја сам гледао. Прилазе ти страни витезови, приносе ти. — Види ти те разбојнике Порогце. Мали Пуни ишли први. Дескал није ишао с њима, али смо га јако истукли.

Код тих Раса чуо сам прво причати, седе с њима.

---

*) Ово нестаје ка броју 1000.

**) *башта молбу* свршава се у Фаулмановој историји културе.

Највећи то је башта (отац светски — за разлику од Ра оца свештеника).

Овај што пружа молбу и први одма за њиме, како их горе назива „страни витези," јесу црвене боје као данашњи Индијанци у северној Америки. За њима остали јесу Семитске (тавне) боје.

Ето ови Раси отеше Колумбу славу. Они то тако лаконички говоре, као да им није првина путовати око земље. Нико га друкчије протумачити не може, јер се говори о путу око земље, а робови — Индијанци из северне Америке приносе молбу. Јесу ли заиста приносили молбу, или се тиме хтело да покаже какви то робови беху, не мења ствар. А ти Мисирци, који су знали путање звезда, неће казати кад оплове какво острово (отоку) да су обишли земљу, нити ће сматрати за значајно да забележе 37 робова, кад то не би Американци били. А замишљати црвене коже Индијанце у Африци за љубав Колумба не би право било. Казаће нама још много шта пирамиде. само воље и труда треба. Можда ћу доћи и до њине молбе са већим словима, е да у њој што подробније каже.

Еберс и Фаулман доносе исту слику, али се по негде разликују.

Сл. 42. Овде је дескал много брисао. Слику доносим више због израде споменика. А домс иди јегу, сви њини сад дома се. Ти то се перви Раси. Свис ид њиа перва ко тији копача, рана си јегу. Други Стубац: Ти не глада, мало се видили копачи, се оканите њиа, јегу.

Иди његовој кући, сви су њини сад код куће. То су први Раси. Сви прво иду код тих копача, ране их. Ти ниси гледао, мало су се видили копачи, та оканите се њи, њега.

Да нису они називали каменоресце или оне што из мајдана камење ваде копачима и од туда Копт? као што је за дрвенарију садашњи наш израз Дунђерин. Реч Капун остала би онда за Евнухе, за које су у задње време погрешно примењивали Копт, кад је већ зидање и вађење камена давно престало. (Види у камену Розете оба израза)

Сл. 43. Перва тикот навиш тиа. Разбој ми радо ти. Прозема си дуз. Разбој, брд нити. Сва се доми (с) така. Такас то предоми.

Прво ткање то да навијеш. Ти ми раде разбој (тару). Провлачи на скроз. Разбој, брдо нити. Све куће тако. Тако ми предемо. — Човек би хтео даље да чита: А како ви?

Сл. 44. Леви стуб од озго на ниже:

Поид се а би сванолос. Клопи, пан си, нана се намести ди приде. сиде са с њи. —

Горњи попречни ред:

Стока кот те кола. —

(Масу јегу мало) си зе сва кола.

(Масу јегу мало) свијет виш тиа си кола.

(Масу јегу мало.) стеа стекла.

С иде са с њи кола, намести ди приде. Се шли тиа јег доба пана дескала код ате кама. Ушар јегу перво њи живина те бре зеас.

Довде су по моме мњењу пиљари и пиљарице и ево где су и они трошарину наплаћивали узимајући ушур. На новијем језику значило би:

Пошли а било се свануло. Момци, господа, госпође наместе се где дођу, седе једно с другим. Стока код кола.

(Али је њему (њој) мало) узе сва кола.

(Али је њему мало) много народа видиш кола (Али је њему мало) с тиме је стекао (ла) (зарадила) Иде са њеним колима, намести се где дође. Отишли код њиног доброг господина писара код тог камена. Узео им ушур (ујам) прво од живине.

Доњи попречни ред:

Се ради бре, а гла оти ди поид сеа. Доњи равни Миши сваас јегу стока при види им. Оди ту се. Виш ти ди, при те дескал се стока привидим. Спан њи сидеа. Довде је попис и жигосање стоке, значи:

Ради се дакако, а гледај тије куд иду. Доњи равни Миши свој стоци прије виде име. Иду ту. Ето видиш где, код тог писара стоку приводе. Господин њин седио.

Сад тај писар не да да зазјављају слуге по пијаци. (Дали је само случај да и данас у Судану хрте-агаре називљу Слуге јер им ови дивљач на пушку нагоне и из воде донесу)

У два мала стубца код писара:

Дескал зеа колас, кла, кла јегу; ти дом ка да де; њи сиде бре се, аз глао тиди. Кад — десни стуб одозго на ниже — поид сеа, трпу дом. Пун сир у оти бре. Секлас јегу, се де живјет, виш тиа. — Сванолос, клопи, пан си, пана ее намести ди приде, сидеса с њи.

Писар уватио, пљас, пља, пља (бије) њега; кад ћеш ти кући; они седе ја гледам ту. Иди трпе код куће. Пуно сира имају ти. Секао сам га, даде се живити, видиш ли те. — Свануло се, момци, господа, госпође наместе се где дођу, седе једно с другим.

Сл. 45. Прид у дољ Миши. — По лоз перво бра. Сошили тунака род по род лозе биле. — Чува се бре. — Онем суна перво. — А сложи се бре

Дођу у доњи Миши. Виноград прво обра. Ту сушили род по род лозе беле. Чувај се де! Ономе је усуо прво. Дед сложно де.

Ово газе кљук и оће сложно — по такту.

Сл. 46. (Мало тунак гуслес тога. Ра пан деликлоп. Пан теа Срб З'ми мор пан. Лечела билас) дла рад странаца — но сад (мало тунак гуслес тога). Отиде на До Готи Полов ти Ра живит. Но га се пан стога дерла, а греш пан кад аде. То виш си Ра пан теа Срб.

Мало славе ту тога. Отац, господар, див-јунак (Делиа). Господар тих Срба. Земље и мора господар. Лекар био — због странаца — но сад мало славе ту тога. Отиде на До (Надоли), Готима да живи Ра тих Пољака. Али га је господар с тога истукао, а погрешио је господар кад оде. То је видиш Ра, господар тих Срба.

И ова слика доказује, да и најмањи потез има своје значење. Ето пан Срба, што је замануо са кијачом, има на глави овнујске и воловске рогове. У роговима две дигнуте деске. Заманута рука и кијача (могла би се и сама кијача узети) значи „тепо“ а назад опружена нога прави са комадићем дрвета знак „де“.

На глави тога, што је бежао ка Готима јест дигнута деска и лист, а од ува на ниже има у место браде рог „у ворог“. Све изговорено јест: Ов ворог ти тепо де. Ти ли у ворог?

Овог непријатеља ти баш истуче (примлати?).

Ти ли зар оде непријатељу?

Сл. 47. Туна гусле, сва ти дома, дорог рада њи. Када се шли бедна ти. Виш ти спун јес така доконос тунак.

Ту славе, сви су ти код куће, на путу посла

нема. Кад су ишли сиротани ти. Види господин је ту докон. — А да се разреше ове корпе и њима подобни хијероглифи биће леп задатак Египтолозима.

Сл. 48. Дескал. С' овра, по ног рал зем мишис така. Зареза си, копот перва. С тога копа зем.

Писар. Оврли, по тим орали земљу тако Миши. Означи си (вероватно међу) копају прво. С тиме копа земљу. —

Р р р — брзо се вôде, брзо, мов си ов легано мало первос так копа тунак. — Р — се ми повјед, но је нога стока, ту сом земиа. Повјед, седес, једис, јелис перво тунака стока. А се рад ти преде мов си ов легано коп си мов си ов легано; мало перва рад ти преде — поль рад дла Пун спан.

Р р р — брзо амо брзо, говори ови мало пре ту лагано копаше. — Р — па ми прича, али је онога стока, ту сам зајмио. Прича седе, једу, јела прво ту стока. Али раде ти напред каже лагано; копају ови каже лагано мало прво радили су ти, што су напред — поље за Пуна господина.

Сл. 49. Перво гор ту приде сада (седлас така) ту зуна била. Аза спан чувна клоп ту деса пооде те —

Први стуб над девојком:

Сад сто спун ти се липого. Други: Свидес малос ми, зем си аз виш тога. Трећи: Перво туна тији пре ћутес. Четврти: Перво корито да зем стог младегас. Пети: Зе ног сто зема свиди сеа. Шести: Сад сто спун ти липого.

Прво ту дође (селила тако) ту била женска. Аза (племе) господар, чувени момак дошао ту у походе. —

Сад ми кажи што лепог. Допао ми се мали, узећу видиш тога. Прво ти ту ћутали. Прво корито

да узмем с младим тим. Узео, што узима допало му се. Сад кажи ти што лепог.

Ја читам и онај лепо намештени сто међу њима, ал — е нећу да кажем. Ово је после загледа и венчања писано, па се могу мало крепкији изрази и извинити.

По моме излази да је момак дошао девојци у заглед, а странци виде на том столу принесене жртве од умрлих у лебу, месу, а поврх њи да се набрајају још други предмети донесени да жртвују као: тамјана, воћа вина, хиљаде лебова, одела и говеда. Толика говеда због главе телеће, гла те; ови оће тек да живе, а они их саранили пре венчања.

Сл. 50. Сада с тији била. Ти то се ти зун перва зеа, је ти то Пуни је. Звао се је (Стака... Прекинута слика, јер је Еберс само због стуба донио.

Сада је била с тима. Ти си то прву жену узео, од тих Пуна је. Звао се је (Стака...

Без малог изузетка биће горње слике сваком разумљиве. Од броја 51. па на даље на жалост само ономе, који је своје око на добрим знаковима извежбао, па читајући ове више слути него што може позитивно да каже. Многи ће рећи, ако ниси имао бољих ниси требао ни овакове доносити. Кажем да нисам имао бољих, а доносим их већим делом за оне који ту науку прате.

Ове доноси у другом делу његове осме књиге Паул Пиерет помоћник чувара Египатског Музеја у Лувру у Паризу. Истина да су Французи мало небрежљиви у изради слика, али ко зна да се за ребусе немогу сталне слике начинити (клише) и да су му у свету књиге добро примљене кад већ осму издаје, онда се морамо задовољити и са оваким и навикавати се на њих, јер сад за Слављене нико неће прстом маknути. Што су радили за мртве неће хтети за живе. Злоба ће избити на видик и ја очекујем нападе од свију тих многоучених Египтолога. Ово ја не говорим из мржње, не, само што их познајем, а најкраће ће време показати јесам ли се преварио, а и то да ли ће хтети одустати од њине Египатске Митологије, као што су данас сити по гимназијама Грчке Митологије. Доста су децу мучили са њом а и данас има још неких застарелих ствари по школама.

Сл. 51. Зун си зе, бре зун отиде се, ранас зун.

Узео жену, бре оде жена, рани си жену.

Сл. 52. Зун си пре мал спун; полез каза, дес ти дом, кочи то; тес зун си мов мал ради Србо.

Оженио се пре мали спун; одлази каза где ти је дом кошара; те жене говоре да мало ради Србин.

Сл. 53. Мили јег, ти не гла дол. Мило њему, ти ниси гледала доле (ниси се стидила).

Сл. 54. Шли добло, зун си мов, делас бре ти то се нем перво, кад Порог те се је перва. Тот њи зун си вол бре, ти бедни јег.

Ишли добро, жена говори, хтела си њи то њој прво, код Порога је прва. Те њине жене воле те њине сиротане.

Сл. 55. Зун си виш сви мал дете. Озе дошли,

зун си мов перва, ти то се бре слаб. Ти зун си мов, стрелс сва ту делиа летос.

Све жене видиш имале дете. Овде дошле, жене пре кажу, па ти си бре слаб. Те жене говоре (сад), стрелци сви летос били јунаци.

Сл. 56. Јаучеро зун ту дошли. Јуче су ту жене дошле.

Сл. 57. Дошли зун си нем перва. С тији рад се ја у њини ти то прав Раси си, се рада с муж тији мал жив ту ки приде се.

Ово је јасно. До сад ми је долазило да су прав Раси (Пруси) а Мед прав Раси (Руси сад у сарматској равни) до Перзијанаца. Могуће да су за то грб медведа узели да се разликују од осталих Раса.

Дошли зун си нем. Зун си мов, туна рад, спан, ми то муж мал. Дошла жена њему. Жена каже, ту ради господине мали мој муж тај. Скоро да се тужи што јој је муж мали, а и у предњој слици каже мали муж тек жив.

Сл. 58. Не леж те зема, дом ти пана. Ово виче на слуге, јер Француз ниже спомиње »мужи сте ма проси те“.

Сл. 59. Зун си мов, аз повја, повјед увјека њи мужи, десте била бре пооде те; ти бедни зун си мов, мужи ти придо, чу ја. Зун си вол бре, била (ратовао) си се ти; дозе бре тији де ти дом вол. Придес оди сви дескал, волс сви ту дас ти дом сег уз ки приде, Приду клоп дојд оде ов сви ти Миши чуву мужи те сви се то приде.

Сл. 60. Дошли, била си са њи мужи до Порог ти пооде те бедне. Дошли спун спан, сва њи ти приде; сид вол ти то се бре. сад прид.

Сл. 61. Се јег мал ока; одота страна пана. Да је мало зове; оде та страна госпођа.

Сл. 62. Ти си пан, ту ми пун (много) ишли, спан сви дозе ту, добу (добро) нем.

Сл. 63. Зун си нем кочи, дете с њи се. Пун чув се доб ти дескал. — Виш ти кол зун си немо, сто радас теб стога зе спан тес стран, ти Бедни била. Пан то ту камни. — Француз каже да испод ових стоје слике у једном ретку: Ти јег пан се зун си нем, нем пани (девојке) рада, повја ти. Зун си нем кочи, дете (идете) с њи се, спан доодот, се чув Пун доб ти се, дескал озе. (Овде).

Пред лепом женом:

Тудер бре, гусар тунака седи се. Над оти се први. Јега ту гусле, зунси ора Туна живит, зун си, зов се пан њини, пан Аза, прав Аз то стран.

Дакле они Ази међу њима нису једни са онима Азама из Азије — прави — туђи.

Да ли има везе са овим Азама она изрека у народу поасио се, не слуша никог. За том лепом женом:

Зун си мов, тот лет види тији нема се мало бре. Пре Срб рад сва дескал, ти Бедни ти приде. — Зун си бре (жени се). Спана се виде тоди, буох го зе, с ти доми пре била јаас.

Сл. 64. Чув, ту брд копа, ту зун била. Сви ту дозе кад чу повјед. Увек су гледали да на брду сарањују мртве, као и ми данас.

Сл. 65. Странци не могу да се сложе код слике наше »дошли« и код „спун“ и муче се да се довију и своје мњење докажу. да те слике значе „истину“. Ево само мали делић њине уобразиље; наводим само

слике: Ми се свиде Срб спун, ти тот. Се ид де спун. Ид де се. Се ид повјед спун. Ид се доми рад поље. Спун. Се свиде Срб ми витез. Ми се свиде Срб спун. Срб спун. Дошли.

Да ли је слу̇чај да и сад данашњи Бедујини (други народ усвојио име Бедних) узвикују, веслајући уз брзицу на Порогима, ах се ид, ах се ид кад год ману веслом. Мени то звучи а ићи ће, а ићи ће, савладаће брзицу, а уједно нагони другове да раде сложно, по такту.

Сл. 66. Аз јег зеа при то ворог ти, с јег бил ту ми, била је доб, ми шли рад се, а мал тот траж. (мало за се искала).

Сл. 67. Перва те повјед: јег у мен нем, рада си дола дом, с то нем дом Пун, види теа ту сада. Раси сада си дол, дома гла, чув Гози стока, полез сва тот, тра́жа дом. Перва Срб бре рад то, приносили тодер повјед младе стога зун си нем тот преде спан. У њини спан сва мрел.

Сл. 68. Разне изреке. Под истом сликом почињем читати при последњој, јер се све читају с десна у лево:

Пре ми сва ид спан поље, у мен јег спан мужи приде, се видели зун, то ли витез нем. — Приде сти жива мужа јег. — Виш де живит гла ту доњ равн Миши. — Спан ти Бедни сто јама нем. — Спан де ид Лаб ид. Није их странац у целини донео.

Сл. 69. Предес ти жива доњ равн Миши, дес чети то мрел. Ов пан (дал је„ ов стопан“) виш тиа негла.

Сл. 70. А. Оу! сви тес Гози кам приде доњ равн Миши чети то мрел.

Б. Оде седес так мал била. Све летос Пун тис так њи тепо разбој оде ми.

В. Мен предес оде с њиа приде. Прав зун си нем шли. Ока то пан, ти дом, спун мужи Мен преде оде с њиа приде, прав зун си виш сви шли. О садс ид кам сви ти чув у, гор Миши. Дусти њиас ид прид. Повја рад, аз повја иди. Прав зун си нем шли код Порог те де с јег.

Г. У ворог си не гла. Не гледа (неће) у непријатеља (не мари).

Д. Пан Трипољ (над оти се перв, ниде с њиа) Пан Дескал зем (Симидржец горњ Миши), Кад а тес зем отиде живит. Умре, под земљом продужава његов живот, ондашње веровање.

Пана Дескал зем (Свидо се, гу везли, а ту ја перва) (Ти пана била. Радас била ти туна) Кад а тес зем отиде живит.

Господарица Дескал земље, допала се узели је и ту је била прва. Била си господарица, мати си била ти ту. Кад оде под земљу да живиш.

Јест лепа Арапкиња била, могла се допасти. Ово је бели Самодржац узео Мору девојку.

Сл 71. Тот око тиа. — Тот се млад бре Србо, Раси ту ми ока. Раси си ти спун тот Србо.

Сл. 72. Дошли је ту спан, лоти спан, бил и та зун јег тоде.

Објашњење неких израза

Сл. 73. Приде (прије) оде каза сви дозе.

Сл. 74. Мала бре.

Сл. 75. Перва њи се зун вол си бре.

Сл. 76. Перва над оти се (ти то се) бре.

Сл. 77. Копт ти то се бре. При де ти пуно (много) ти то се перви.

Сл. 78. Преде оде с њиа, над оти се перви.

Сл. 79. Перво рип се бре. (скочи-рипи).

Сл. 80. Зеа јег пунит.

Сл. 81. Перви ти приде бре.

Сл. 82. Туна гусле, аз повја сиди.

Сл. 83. Прав шебек туна ки преди коп.

Сл. 84. Нос бре де то мал ид.

Сл. 85. Зунси мов, гусле заис Лех зе се.

Сл. 86. Ти не гла сва Порогот. Јег ти не гла сва Порогот, си ушч сви си везли њив при те Порогте.

Сл. 87. Мал тот ради те

Сл. 88. Зун си нем, спан ради.

Сл. 89. Над оти се перви спан се тоди.

Сл. 90. Бре млада де.

Сл. 91. Ту ја бре тот лет.

Сл. 92. Мал те Лаб ид. ки приде се виде тот лет.

Сл. 93. Зун си мов, дом ти била спун ти сва (се зун) оде ти тот лет.

Сл. 94 У дом ти оди пре увек.

Сл. 95. Зун си мов, рад бре каз ја.

Сл. 96. Зун си нем, перва рад бре каз ја.

Сл. 97. Перва каза.

Сл. 98. Свирепо виш жив, стога каз јег (њему).

Сл. 99. Јас тога види тот лет.

Сл. 100. Зун си мов, прид сад тот лет.

Сл. 101. Спун, спан, сви њи ти приде.

Сл. 102. Нем Зупан повјед каза. Овде семенка у слици „пан“ „Зупан“; али како су слике немарно рађене, биће вероватније да је „ни“ и тад би било „пани“ госпојица, девојка.

Сл. 103. Чув ти поль ту, полез њиа.

Сл. 104. Волит њи тот њи мужи.

Сл. 105. Се сви те зун си мов, ради Србо.

Сл. 106. Зун си мов, мал те витез се зар.

Сл. 107. То зун си мов, мало ради Србо.

Сл. 108. Ти си пан, ту ми пун ишли, сви дозе ту.

Сл. 109. Зун си мов, тес Срб ми се свиде.

Сл. 110. Зун си мов, дес ви ми пре сва.

Сл. 111. Мал била се разбој. Мал ти то се спун.

Сл. 102. Перва ту брд коп.

Сл. 113. Зун си мов, с ти ту ми перва коп ту.

Сл. 114. Ту мал коп.

Сл. 115. Зун си мов, волила чути сва.

Сл. 116. Гу зле зми мал Пун ту се, зун си вол кочи, ту та приде копту.

Сл. 117. А с јега коп туна.

Сл. 118. Волит гусле.

Сл. 119. Зун си нем. Виш то зем те Леш зун муж се ран.

Сл. 120. Зем мало. Ту била зун се, а зун муж се ран.

Сл. 121. Зар лега тот, а разбој ти приде.

Сл. 122. Волит Пун сто заис Лех се полез. (одлази)

Сл. 123. Зун си мов ту јегу зле те витез.

Сл. 124. Жив јег витез.

Сл. 125. Приде оде каза спан, гу ждер те стока.

Сл. 126. Бедни гу ждер.

Сл. 127. Често та приде се приде (прије) та.

Сл. 128. Ми Миши ти придес ту. Ми Мисирци ту ти дођосмо.

Сл. 129. Се видели мили ту?

Сл. 130. Чува преде оде њиа стока. Да је Француз казао бар трупо онда би нешто личило.

Сл. 131. Де сви се њи теб ти приде до. Ево очито да је испреметао. У истој слици: А сва добу се, те сви се до Теба гла ти приде. А сви су добри, те су сви до Тебе (варош) дошли, видиш.

Сл. 132. Бре младе код ти Бедни мал види вика,

Сл. 133. Перва чу домка, виш Мед прав Раси. Види моју примедбу за Прусе и Меде.

Сл. 134. Ти Раси нем, придес те Срба. Код Француза су ови Срби Богови целати, а на другим местима ови Срби спасавају васиону од злих животиња. Мора да су им страшне позитуре давали, кад их на тако тумачење наводе.

Сл. 135. Дома Азја сиди тот де.

Сл. 136. Ти зун си мов, тот чуот.

Сл. 137. А кол зем теб вез?

Сл. 138. Ћути јаво!

Браћо Срби! престанте се међусобно таманити. Код моје куће кажу за месец кад одузима, „месец се једе“. Немојте тако јер, нестане ли вас, не може тесе подмладити као месец. Доћи ће на место ваше каква неверија, која по душевним и телесним способностима тек да би заслужила да вам обућу чисти. Треба вам више жучи, да своје боље браните. Правом је Србину мана што нема мане.

Сава Витас.

А, аз Аза. А, ја, Аза(залеђ)

Бил. би. Пиле најмање Мало.

Бил. Бич, Канџија, = тукао.

Бил = Побијао, пуцкија = био.

или Била. = Била.

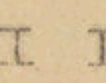 Брдо, брд = Брдо, планина.

Брзо. Обрнула се кова, језина.

Вили. = Види. Окренула на ниже пирамида Жив, чита се с дес. у лево.

Вили ти. = Види ти!

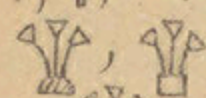 Вили тика, вили ти ли!

Вили ти бре ли!

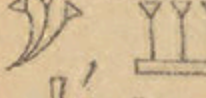 Вили сви ти, вили ти ме.

Вили ви жив. V = по потреби „Сви" или „Ти"

Вили пуно.

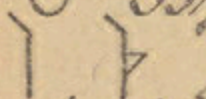 Види, види де, види де ту.

Витез Ви сви.

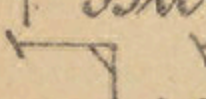 Ви де, ви де жив (леж).

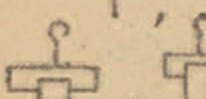 Видо ли, ви домка (код куће).

Пови домка, кажи код куће.

Вике (ка)-зове. Види де у ворог пани.

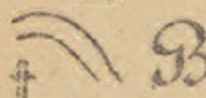 Вен. — Вене, обрве. Воде = -де ов-

Весле Везли, = узели. Везани лис, „

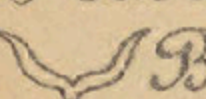 Ворог = непријатељ. — ови

Волег = река Волга.

Воли = љуби.

вол си

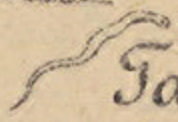

Гад = змија ко-
ја није отровна.

Гла = гледа.

Не гла = не гледа.

Паз гла, = пази гледа. Пасија глава

Глате. Глава телећа. Глаос

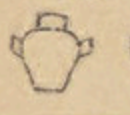

Грех. Гор ид = иди горе.

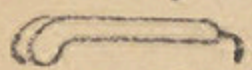

Глеш ти. Клешти.

Гози = Народ. Голуб сиди.

Гусар. Ушар = ујам.

Си гу лега. Си ушч(е) лега.

Готи. Народ. Котарице.

Гон(и). Коно. Гон ног. Коњска нога.

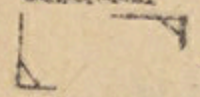

Де. Доде Дел.

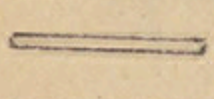

Деска Ди. Дигнута деска.

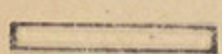

Добло, дебло. Дедо.

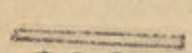

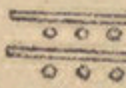

Де - Те зем Те зема, узме.

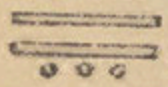

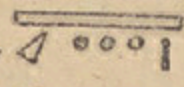

Дескал зем Де ти зем леж.

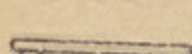

Де (те) се. Десет. Де си.

Дес приде. Придес те. Дерог

Лежит Дес та ид.

Дере. Одерана кожа с репом.

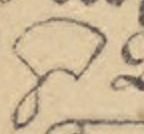

Дерли (лист) Ди жило.

Пан деликлоп. Девет листо-ва.

Дели. Делиа. Дескал=писар.
Дли(е)те. Дерво.
Доја. Довез. Дојахот(оди)
До(л). Дом. Дома. или
Догана=тојага. Добу=добар. Доље
буба окренута. Дорог, доблом рог.
Доњи Миши. Доњи
равни Миши. Ди. Дигнута деска.
Ди приде. Ди жива те.
Дуз=скроз Дусти=дос-
та. Суд окренут а са стране „ти."
Дла=за. Да. Жито. Жет-ц
Жив. Пирамида знак живота
Живит. Жир, Сир, Зир.
Жаба. Жаому. - - - Жа си
Живјет Жилос. -лад
Живите. Живина те(а). Че-
Зе. Се. За. Са. Зубци од тест. пиле.
Зесе=узели. Зид. Жид.
Зар лег. Лав=Цар. Закоче.
Заис лег. Заиста легао.
Звови=Звани. Звоно виси.
Зм(и)=Земља. Змија отровна.
Зм си ти,= Узми си ти.
Зун си=Жена си. Жена сиди.
Зрал=гледао. Не зрал.

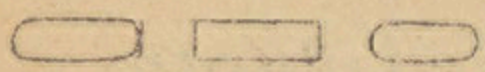

Им = име. Оквир за наглашавање реченица. Ид.

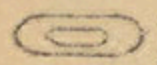

Им мувим = њима кажем.

Јегу(о). У-гор. Ја. Јауо.

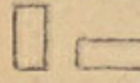

Камен. Камни. Каца.

Казле. Казси Коло. Точак.

Гон = терај. Котар = предео.

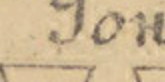

Котарица Кота.

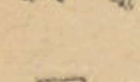

Кочи. Кочи. Копач = мотика

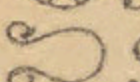

Копча - Спона Копач.

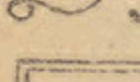

Корито Гор ид.

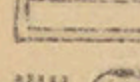

Тикот = ткање. Кот на виш ти

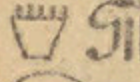

Клоп = момак Оклоп.

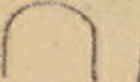

Клопи. Задњи у профилу.

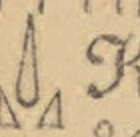

Ки доде = Ко дође. Кијача - до - де.

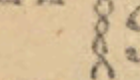

Повјед = причај. Полоз = по виноград.

Полез = прилегни — одлази.

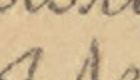

Леж(и) Лежит. Лес = леса = лотра. Шума. Лече = лекар

Ли. Лист Лис. Лисће

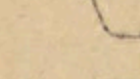

Липого. Лист - повијено почетак од полоз и котарица. Ловиш ти

Полов ти Ра. Лу. љуска од јаја.

Луди тиа. Лудивиа.

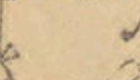

Луди виш жив. Маљ.

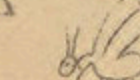

Летос Љам. обратно

Мало, пиле Маљ(л)
Младе. Млатек.
Ми(ш). Горњи брдв. Миши
Горњи равни Миши.
Доњи " "
Сав Миши. Си ми др„
жец. Му(и)ж. Мило.
Му(и)жи. Доми = куће
Сви доми Мов си = говори.
На До(то) Готи Напни
Нем. Немо. Ни.
Наме(и)сти. Ниде.
Нога. Нож Носит.
Нем ид. Ног(к) ти Ног зар
или обратно „ти ног", „зар ног".
Не тот или „тот не(м)".
Не зрал = није гледао.
Не гла ко(с) ид. Исто код
Зар(лав) без главе, пас, осел и т д.
Над оти. На доблу ти. Ти то.
Њива = ораница. Њини. Нињ-ив
А у њи(в) ни Рад у њи(в).
Око Ока = зове. Око зем
О. Оди. Оди те. Отиде. Одети
Оти ди. Од(т)и гор.
О ви гор От. Од.

Оде жет Одвиш ти оде.
Онос. Опето Уо ти.
Ора. Уо дорог. Во драги
Овлег(х) Ови свијет.
Перво, про, по, бре. Перва, бра.
Правда. Периде. Пан, паница, чинија, здјела Стан, сетан неки степен господства Пана = гос-пођа
Пани = госпојица
Напни = пргни = трси се.
Пан деми клоп. Пан ти клоп
Притис = притискач = печат.
Придо Прозем = прођем.
Прогем мд. Пре(м)г тес.
При(е)ди те Прилег.
Прошуди Пун = народ Пун
Приде сто Аза. Протер жеђу Пргни тес.
Проси. Пир, врста белог жита
Пиле. Ђескал = писар.
Пређућу те Кад пре(и)ми.
Предо Волег. Превуче, предњи волујски черек. Сто перв
Перв до Цар Лех. до Цар.
Поље. Сви пољ
Повим = причам Пас

Пашче, пас шебек, мајмун
Те Порог. Порогце.
С Порогце Пуни
Полов ти Ра
Прав Полов ти Ра.
Половц и ароГоти Ра.
Привиходим. Позу, пола
чунка Повја-аричах Пов бре
Пооде. Путник Предестиа
вии ти Рада Рода-мати
Ра у њи ни-оца (свештеника) у
ни нема. Ради. Рало.
Разбој-мара-разбојник.
Рана, одузето арво слово од
чране. Резе Раси-брадати
људи данашњи Руси. Прав Раси.
Ви Раси оди те. пола р.
Вол. и овнујски рог.
Рекот, реа и кошарица. Сви рекола-
Свирепо вии жи. Риб.
Роб. Се, ах Семенке.
сатара Седе(с) Сиде(с).
Се виде. Оариде тес
Севи пуно-себи Свијет.
Сви ти Седи Свидес
Сви та(д)осе. Сви доњи Мици
Сви пол Сви доми

Свм то три сто. ⊙ Сиј, сија сун-це. Злун-жена. Су, сунце кад не жёж-

Свино. Слаб. Старо(г), стаа...

Сом. Си гу (уич) лега.

Сиди = столица. Сиди, у вези са дру-гим сликама кад се треба цело изговор.

Сошице. Сошлис = сушили а и сашли од озго на ниже. Везли.

Си везли = узели себи.

Си гу свм. Свм гу си. По по-треби „гу" заменити са „уич."

Свм тм у дорог ...... на путу.

Стог - камара. Стоцуот = ма-шта. Стм то, седам „пи".

Силног(а) - слног. Саун = гос-пун = господин = говори! Саунита = пи-та. Сад саона - кочча. Стран = ту-ђин. Спан = неки степен господств.

Спан, велики штап и петљу на по-јасу, Пан само велики штап.

Срб. Сова = сва.

Стока, стога, а пренашајући „С" к предходеној речи Така, тука.

Сто. Сто то. Суд.

Тапан. Тапана. ∆ Те. I Ти.

II Та. III Тији. Тији мукло III. Множина

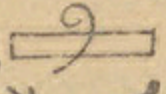

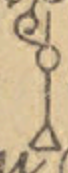

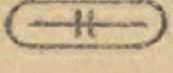

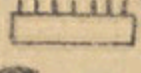

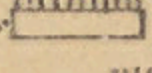

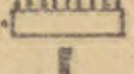

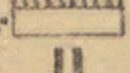

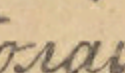

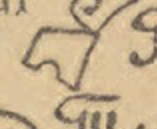

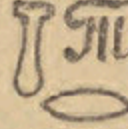

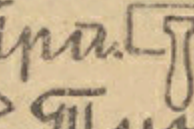

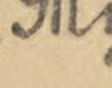

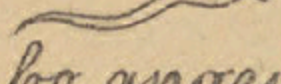

I, II, III, 1, 2, 3, то предо ми = то преде мо ми ти сто оди жи. Ти-ца. Ти (ји) Жиди. Та? (ти) при„ де. Ти приду им Ти (т) до Ти то прос Ти то прос„ ти Ти то проста. Теб, то„ болац за косача. Три сто. Теб вез... узео Ти теб вез. Тикот. Тот = Ибис Тоти (д) Тот лет Тот траж (и) Тодер. Трп. Трпу дом. Тунак. Туна. То Угор = јегуља. У о дорог = во драги. У о ти У имо. Увек. Зев сви. Цев свије„ на. О лаву „Цару" као што је напред наведено. Чува, купа Чув се Чу вес. Чепер = мера. Лон-ац Чунак, Ћ и Т.... Чулос. Чувна клоп = Знатан момак. Закоче, Задњи коњски черек Шли = ишли. Жлица = кашика. Шебек Шли ти. Шака = песница.

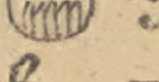

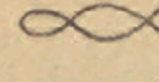

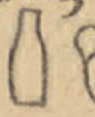

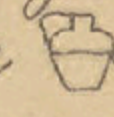

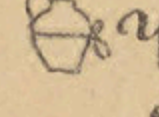

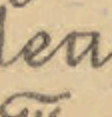

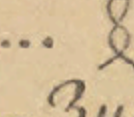

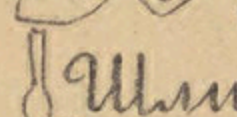

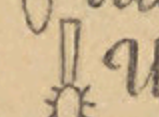

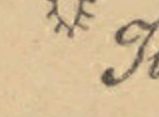

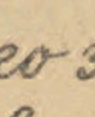

Још много знакова немогох овери„ ти, немајући више реченица. По овоме сваки ће моћи и непознате решити.

Cr. 51. [image] Cr. 52. Stel de [image];
il etait [image] se nomme [image]
Cr. 53. [image] Cr. 54. [image]
[image] Cr. 55. [image]
[image] Cr. 56. [image]
Cr. 57. [image]
son frere [image]
Cr. 58. [image] Na carpau 30. „Kyky".
entre les deux femmes [image], un homme
en portant un autre sur ses epaules.
Cr. 59. [image]
Cr. 60. [image]
Cr. 61. [image] ; [image]
Cr. 62. [image]
Cr. 63. Stèle en calcaire peint. —
Devant [image], le prince d'Ethiopie Se.
tau....., adorant: [image]
Derrière lui [image] Au dessous, en
une seule ligne:
[image]

Devant une femme adorant:

Elle est suivie de:

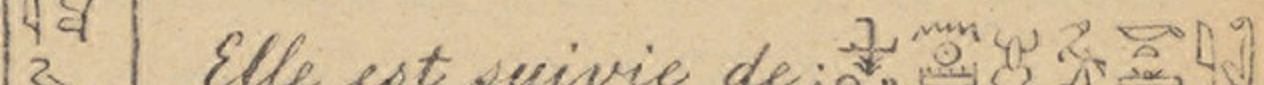

et de

Cette stèle a donc été dedieé par Pen nes taui au prince appelé communément – Setau-an.

Cr. 64.

N° 1. de la Salle historique (Panneau) —

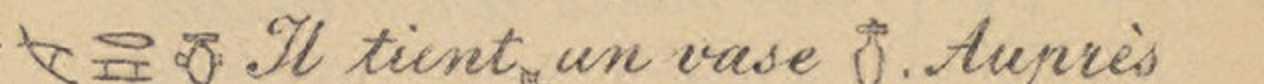

Il tient un vase . Auprès de lui son fils:

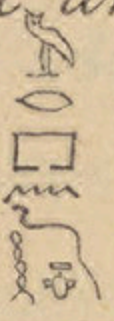

Cr. 65.

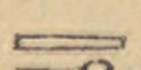

, , n'est autre chose qu'une variante de ; l'emploi de comme factitif n'est pas sans exemplere:

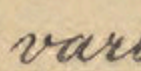

et , et etc. Horus repoussant de sa lance des animaux malfaisants qui symbolisent les ennemis de la creation, est appelé parce qu'en agissant ainsi il fait la verite.

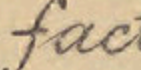

Cr. 66.

Cr. 67.

Cr. 68

Cr. 69.

Formule d'amulette :
„Le Belier de Mendès est
derriere (toi) : pas de crainte!"

Cr. 70.

A.

B.

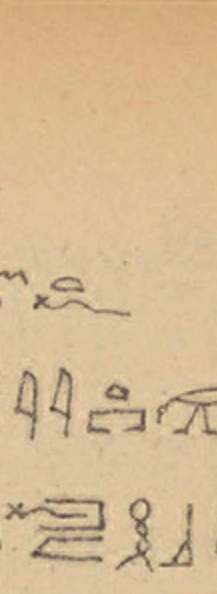

C.

D.

2.

Cr. 71.

On rencontre „*vue du Soleil*"
au lieu de „*oeil du Soleil*" *et*
„*vue d'Horus*" *au lieu de:*
„*oeils d'Horus*".

Cr. 72.

GLOSSAIRE.

Cr. 73. 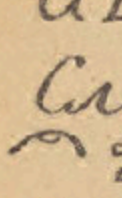 Aāh-hotep, reine.

Cr. 74. 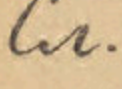 Auu, Kher-heb.

Cr. 75. 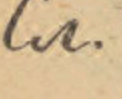 Apeni.

Cr. 76. 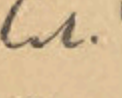 Ameni

Cr. 77. 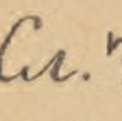 Rut-amen.

Cr. 78. 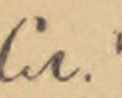 surnommé Hui.

Cr. 79. 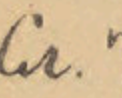 Anna, reine

Cr. 80. 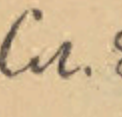 Antef, scribe auditeur.

Cr. 81. 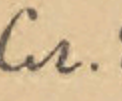 Asa, scribe de trésor.

Cr. 82. 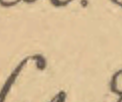 As-nefert, Isi-nofre, reine.

Cr. 83. 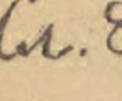 pretre d'Anhour.

Cr. 84 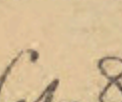 Juban-uet'.

Cr. 85 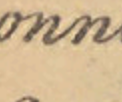 Unuefer, 1er prophete d'Isis.

Cr. 86 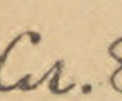 ba. Il est dit d'Osiris, il rayonne en son âme, ou par-son âme 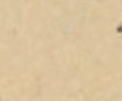

Cr. 87 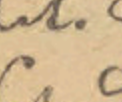 Bàn

Cr. 88. Bak -royal

Cr. 89. Bak en amen, scribe -

Cr. 90. Betta, pieton.

Cr. 91. 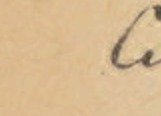 Pari, flabellifère.

Cr. 92. 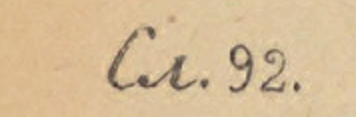 Pāāāqu, porte om„ bielle de la barque du roi.

Cr. 93. 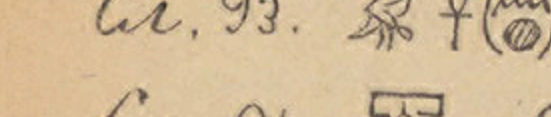 Pa anx-em ỉane

Cr. 94. Pahet'

Cr. 95. 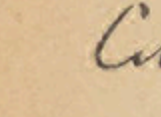 Piaà

Cr. 96. Piaàï

Cr. 97. 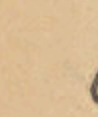 Pepi

Cr. 98. 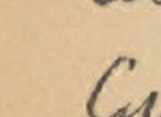 Pef-set, prêtresse d'Hathor.

Cr. 99. 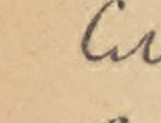 Pa nehsi

Cr. 100. 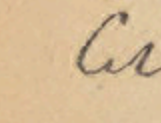 Pa nuter hon

Cr. 101. 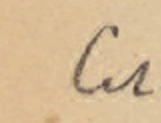 Psamtik prophète d'Amon

Cr. 102. 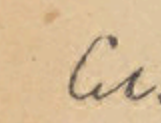 Ptah em heb, scribe de la bibliot- -du Pharaon

Cr. 103. 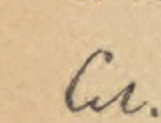 Ptah herab? prophète.

Cr. 104. 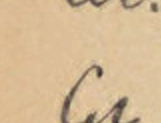 Peti Hor pe xrot, scribe roy- -al et prophète.

Cr. 105. 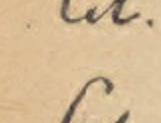 Màà, chef des travaux du - -temple de Ptah.

Cr. 106. 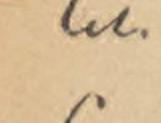 Màu n haqu, flabelli- Sère.

Cr. 107. 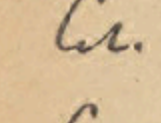 Mààuna, chef des travaux- -du temple de Ptah.

Cr. 108. 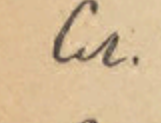 tu ecoutes favorablement ceux qui arrivent à l'offrande chaque jour.

Cr. 109 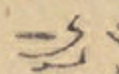 Mà, orfèvre ou fondeur d'Am,

-mon

Cr. 110. 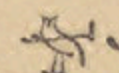 Mahu.

-pes

Cr. 111. 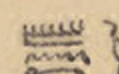 Mentunesu, chef de trou-

Cr. 112. 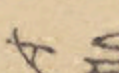 Meri, fonctionaire de l'an,

cien Empire.

Cr. 113. 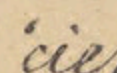 Merira, capitaine du roi.

Cr. 114. 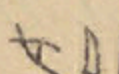 Meru.

Cr. 115. 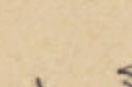 Murkau, prêtre et

fonctionaire d'Abidos.

Cr. 116. 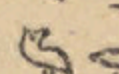 Merseker rannu

nefer, deesse

-nut

Cr. 117. 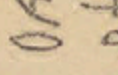 Mert-tef-t pretresse de Tef-

Empire

Cr. 118. 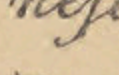 Nefer, fonctionnaire del ancien

Khem

Cr. 119. 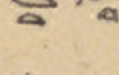 Next-xem, prophète de

Cr. 120. 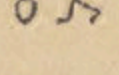 Next Xons aru

surnommé Amen em an.

Cr. 121. 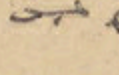 Nestamàu.... nom de femme

jeune fils

Cr. 122. hunnu, prêtre ou peut-être

Cr. 123 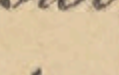 Haq nefer. des liquides

Cr. 124. 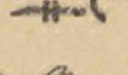 Haq-t-f, gardien de la maison

Cr.125. 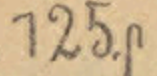 Sebekhotep, intendant du midi.

Cr.126. 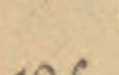 Sebek se, serviteur.

Cr.127. 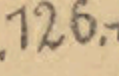 sens, titre.

Cr.128. 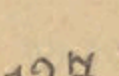 ser, offrande?

Cr.129. 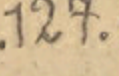 seru.

Cr.130. 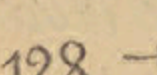 Schotep het, intendant des tro-pes

Cr.131. 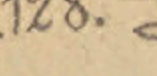 s-sheta

Cr.132. 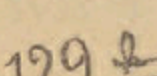

Cr.133. 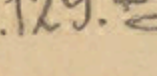 Seti, scribe de la cavallerie du roi

Cr.134. 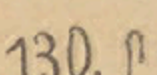 tmamu, dieux-bourreaux.

Cr.135. 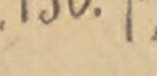 Thot-de la double dmeure.

Cr.136. 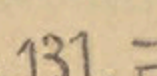 tàu, genus.

Cr.137. 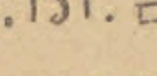 Tert, ville.

Cr.138. 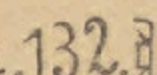 ..... ?

Cal.

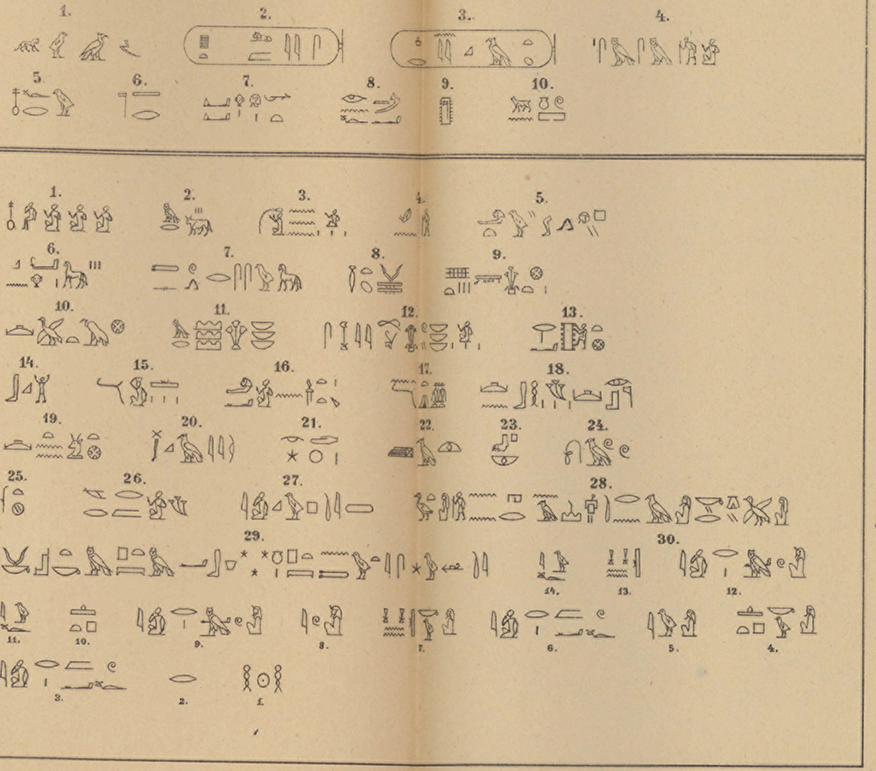

31.

32.

33.

34.

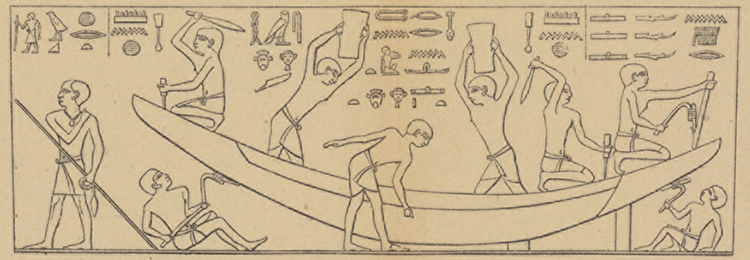

35.

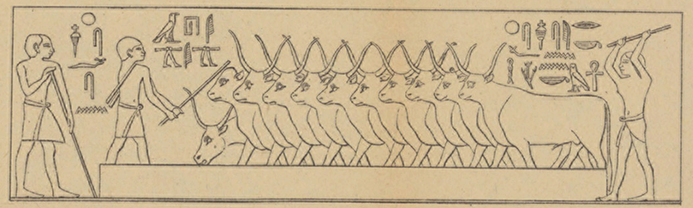

36.

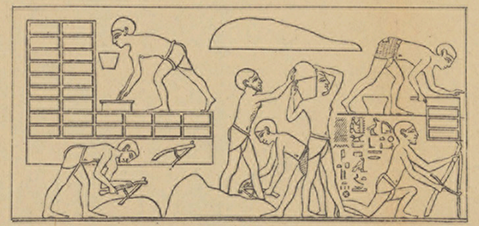

39.

38.

37.

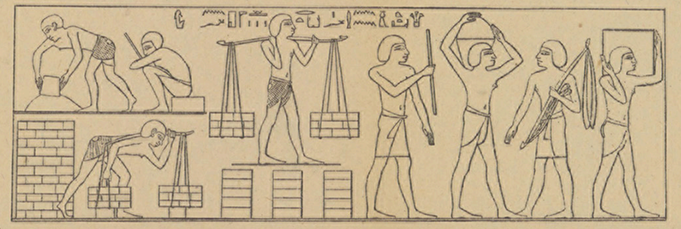

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

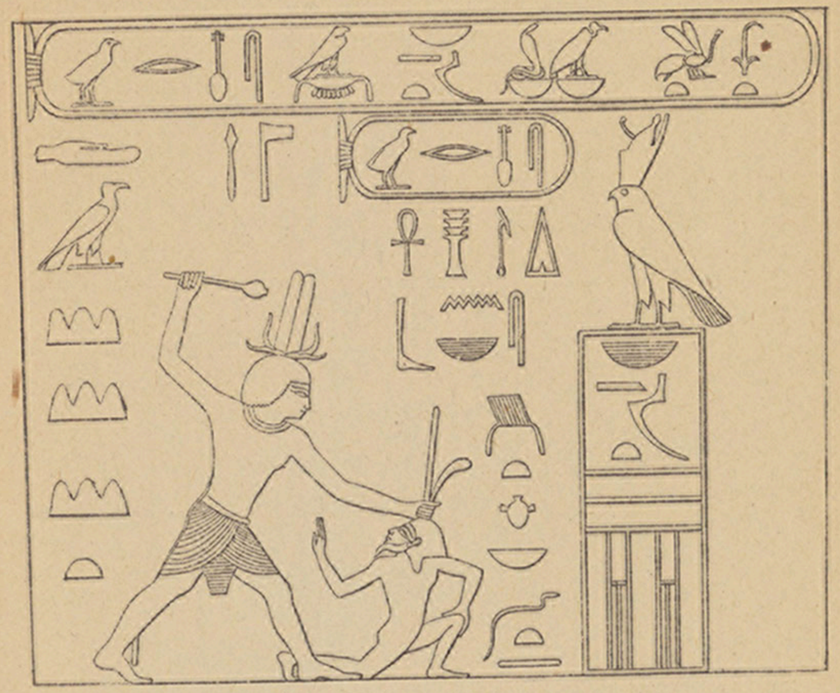

47.

48.

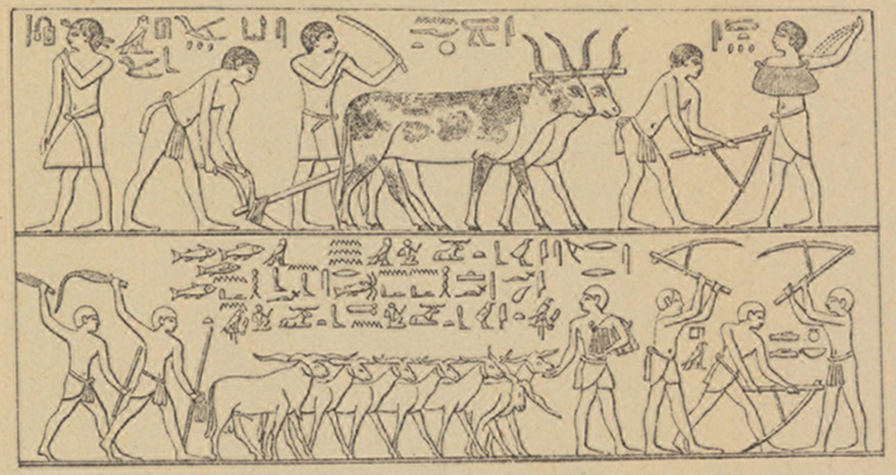

49.

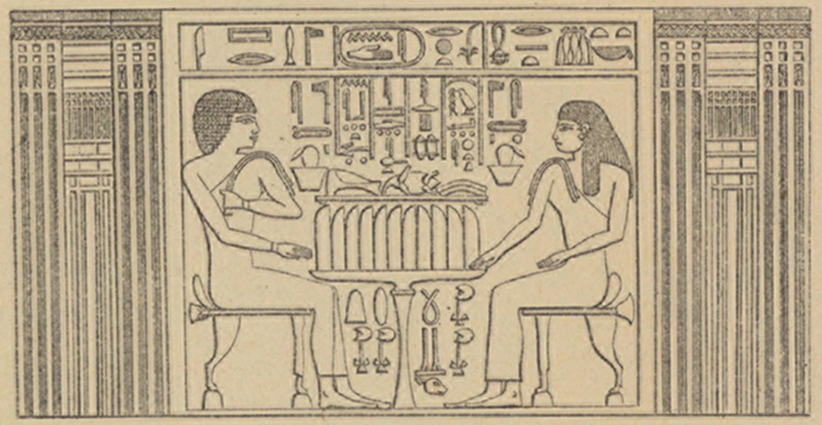
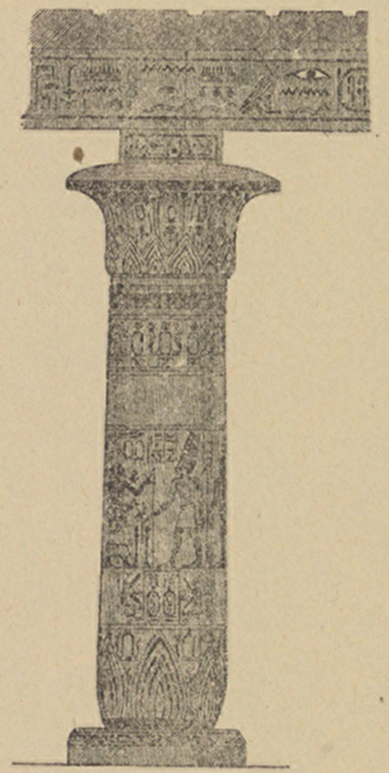
50.